

Echipa redacțională:

arh. Ileana TUREANU - președinte UAR
Răzvan HATEA - tehoredactare și fotografie
arh. Ioana ALEXE - redactor
Aurelian ARIF - redactor
Vlad BRĂTULEANU - tehoredactare
Claudia ȘTEFĂNESCU - corectură

Coordonator:
arh. Ileana TUREANU - președinte UAR

Redactor responsabil:
Răzvan HATEA

www.uniuneaarhitectilor.ro/BIUAR
ISSN 1582-2117

arh. Marina MACARIE - sigla BIUAR

Se distribuie gratuit
din Fondul Timbrului de Arhitectură

Contact

Centrul de Cultură Arhitecturală /
Secretariat /
Revista Arhitectura / Biblioteca
str. Jean Louis Calderon, nr. 48, București,
sectorul 2, cod 020038

Secretariat: tel. 021.315.60.73, 0737.017.785,
uar_contact@yahoo.com,
secretariat@uniuneaarhitectilor.ro

Revista Arhitectura: tel. 0768.198.178,
0768.198.179,
office@arhitectura-1906.ro

Biblioteca (program cu publicul):
L-V - 10:00-16:00, tel. 021.310.91.94,
biblioteca@uniuneaarhitectilor.ro

**„DESPRE ARHITECTURĂ, ALTFEL”
PREMIUL „CRISTINA ȚURLEA”
AL FUNDAȚIEI CULTURALE
MAGAZIN ISTORIC, DECERNAT LA BNR**

2/2025

Din cuprins:

EVENIMENTUL ANULUI

PREMIILE EUROPA NOSTRA

**PREMII PENTRU CARTEA
DE ARHITECTURĂ**

PREZENȚE INTERNAȚIONALE

PATRIMONIUL RURAL

CALDERON - COLEGII DE MÂINE

**CALDERON - EVENIMENTE
CU DICHIS**

CASA CU BLAZOANE

MAEȘTRII PATRIMONIULUI

ORADEA - BIHOR

SUCEAVA - UZINA DE APĂ

REPERE PROFESIONALE

CONCURS

REVISTA ARHITECTURA

BIBLIOTECA U.A.R.

IN MEMORIAM

CONDUCEREA U.A.R.

**ȘTEFAN VAIDA
POVESTEA ȚIGLELOR CARE PĂSTREAZĂ
MEMORIA TRANSILVANIEI**

Aprilie
Iunie
2025

SUMAR

Echipa redacțională:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR
Răzvan Hatea - tehnoredactare și fotografie
arh. Ioana Alexe - redactor
Aurelian Arif - redactor
Vlad Brătuleanu - tehnoredactare
Claudia Ștefănescu - corectură

Coordonator:

arh. Ileana Tureanu - președinte UAR

Redactor responsabil:

Răzvan Hatea

www.uniuneearhitectilor.ro/BIUAR
ISSN 1582-2117

arh. Marina Macarie - sigla BIUAR

Se distribuie gratuit
din Fondul Timbrului Arhitecturii.

Contact

Centrul de Cultură Arhitecturală /
Secretariat /
Revista Arhitectura / Biblioteca
str. Jean Louis Calderon, nr. 48, București,
sectorul 2, cod 020038

Secretariat: tel. 021.315.60.73,
0737.017.785,
uar_contact@yahoo.com,
secretariat@uniuneearhitectilor.ro

Revista Arhitectura: tel. 0768.198.178,
0768.198.179,
office@arhitectura-1906.ro

Biblioteca (program cu publicul):
L-V - 10:00-16:00, tel. 021.310.91.94, [biblio-
teca@uniuneearhitectilor.ro](mailto:biblioteca@uniuneearhitectilor.ro)

EVENIMENTUL ANULUI

2 „Altfel” | Ileana TUREANU

PREMIILE EUROPA NOSTRA

8 Centrul ASTRA din Sibiu, câștigător al Premiului Europa Nostra

PREMII PENTRU CARTEA DE ARHITECTURĂ

12 „Despre arhitectură, altfel” | Silvia NICULAE

PREZENȚE INTERNAȚIONALE

14 „Sleeping in the Hay” | Emil IVĂNESCU, Simina FILAT

PATRIMONIUL RURAL

16 „Obsesia datării” | Ana DONȚU

20 „Heritage in design” | Laura ZAHARIA

CALDERON - COLEGII DE MÂINE

26 Focus / Escapism | Sabina RASCOLEAN, Daria-Kivana ȘARAPATIN,
Ioan-Radu PETRESCU

CALDERON - EVENIMENTE CU DICHIS

30 „Când apa și culorile dansează cu hârtia” | Daniela DUMITRESCU

34 100 de ani de Art Deco între Paris și București | Ana DONȚU

36 „Efemer permanent” | Alexandra TEACĂ

CASA CU BLAZOANE

40 Atelier de cercetare doctorală | Alexandru-Ionuț PETRIȘOR, Dana MILEA,
Andrei MITREA

MAEȘTRII PATRIMONIULUI

42 Restaurator dedicat comunității și patrimoniului | Mircea ȚIBULEAC

ORADEA - BIHOR

50 Premieră la Oradea | Angela LUPȘEA

SUCEAVA - UZINA DE APĂ

52 Zilele elevului arhitect | Ion ANDRIU

56 Alianța Franceză Suceava | Ion ANDRIU

REPERE PROFESIONALE

58 Tenacitatea arhitecturii de calitate | Sebastian CRĂCIUN

64 Cariere și destine arhitecturale dâmbovițene | Sebastian CRĂCIUN

CONCURS

68 Concursul de acuarelă „Gheorghe Leahu” | Vlad BRĂTULEANU

REVISTA ARHITECTURA

74 „Unde cresc oamenii mici” | Ioana ALEXE

BIBLIOTECA U.A.R.

78 Noutățile primăverii | Olimpia SULTANA

IN MEMORIAM

82 Doina PETRESCU (1958-2025) | Dan NIȚESCU

CONDUCEREA U.A.R.

86 Ședințele Colegiului Director mai-iunie 2025 | Mirela MERCURIANU

BIENALA NAȚIONALĂ DE ARHITECTURĂ 2025 EDIȚIA A XVI-A

Text: Ileana TUREANU

„ALTFEL”

ESTE MOMENTUL SĂ PRIVIM ARHITECTURA ALTFEL.

Lumea s-a schimbat. Pandemia, conflictele, crizele globale ne-au forțat să regândim cum trăim, cum lucrăm, cum construim. Realitatea evoluează rapid, iar tehnologia, știința și inteligența artificială, politica rescriu regulile arhitecturii.

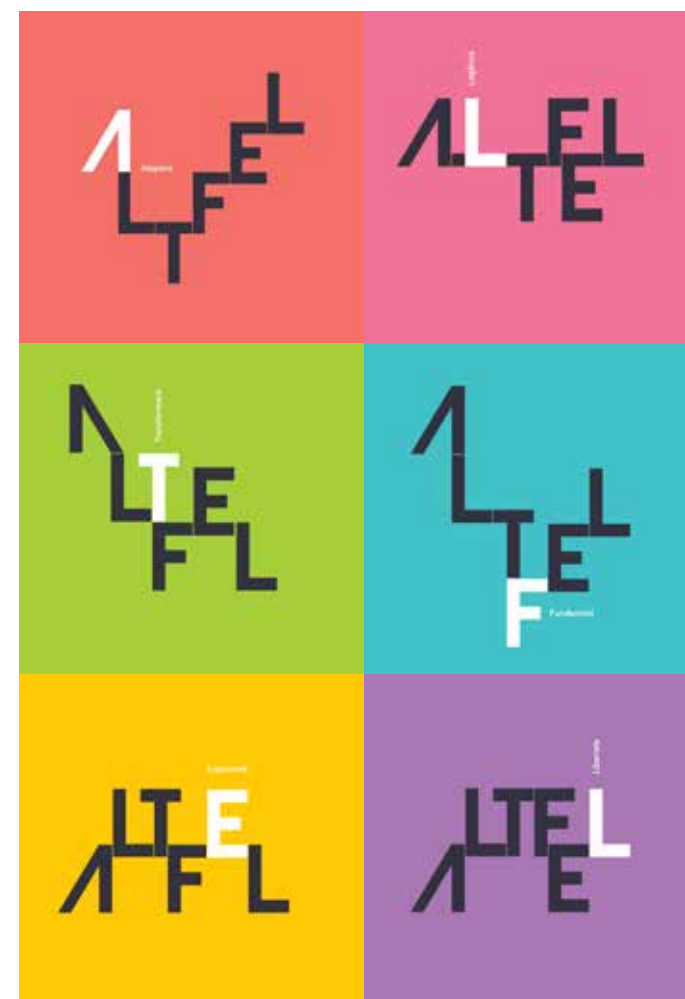
BNA 2025 este un manifest al inovației, un laborator de idei despre provocări și soluții, despre limite și posibilități. Este locul unde arhitecți, urbanisti, ingineri, designeri, vizionari și comunități își unesc forțele pentru a promova arhitectura din România.

Nu construim doar clădiri, creăm experiențe. Avem nevoie de spații care evoluează odată cu noi. **Flexibilitate, sustenabilitate, inteligență. ALTFEL.**

Arhitectura este cu și despre oameni. Despre felul în care ne simțim într-un loc, despre interacțiuni și conexiuni. **Orașele trebuie să devină mai umane, spațiile mai vii. ALTFEL.**

Într-o lume cu resurse limitate, arhitectura trebuie să ofere soluții care protejează mediul și îmbunătățesc calitatea vieții. **Clădiri verzi, orașe eco, regenerare urbană, surse alternative de energie, design responsabil. ALTFEL.**

Arhitectura este inovație, dar inovația, inteligența artificială, realitatea augmentată, tehnologiile emergente trebuie să servească umanitatea. **AI și suflet. High-tech și emoție. ALTFEL.**

Nu renunțăm la trecut, îl redefinim, pentru că arhitectura poate îmbina patrimoniul cu viitorul. **Restaurare, reinterpretare, reinventare. ALTFEL.**

ÎMPREUNĂ reconstruim lumea prin echilibrul dintre natural și artificial, dintre tradiție și inovație, dintre local și global, pentru un mediu adaptabil, sustenabil și conectat la nevoile oamenilor. **ALTFEL.**

Adaptare. Contribuim la reconstrucția orașelor pentru o lume în continuă transformare.

Legătură. Dorim ca spațiile pe care le construim să fie mai incluzive, durabile și inteligente.

Transformare. Facem totul ca să oferim trecutului un viitor prin patrimoniul arhitectural.

Fundament. Încercăm ca prin arhitectură să redăm identitate și speranță.

Experiență. Sperăm să transformăm inovația în experiență, trecutul în viitor și structura în emoție.

Libertate. Promovăm schimbarea pentru un viitor mai bun.

Bienala Națională de Arhitectură 2025 este apelul **Uniunii Arhitecților din România** la reflecție și acțiune.

Fii parte din schimbare și participă la BNA 2025!

ALTFEL!

Orașele BNA:

București, Baia-Mare / Sighetul Marmăției, Constanța, Cluj-Napoca, Iași, Sibiu, Târgoviște, Târgu-Mureș, Timișoara.

ECHIPA ORGANIZATOARE :

Președinte UAR și Comisar – arh. Ileana TUREANU
Președinte de Onoare al Bienalei – arh. Șerban ȚIGĂNAȘ
Art Director – arh. Andra PANAIT
Comunicare IT și Site: Valentin UNGUREANU
Secretariat: Olimpia SULTANA & Răzvan HATEA
Director evenimente : arh. Ioana ALEXE
Juridic / Parteneriate : Adriana TĂNĂSESCU & Mirela MERCURIANU
Financiar: Nicoleta ALDEA & Cătălina NEAGU
Comunicare / Presă – Aurelian ARIF, Vlad BRĂTULEANU
Foto / Video – Răzvan HATEA, Mircea ȚIBULEAC, Raluca HAGIU
Trofeu – Gregorio NICOLAE

I. SECȚIUNILE

A. Categoria ARHITECTURA LOCUIRII

Secțiunea 1. Locuințe individuale
Secțiunea 2. Locuințe colective

B. Categoria ARHITECTURA SOCIALĂ ȘI COMERCIALĂ A COMUNITĂȚILOR

Secțiunea 3. Clădiri pentru educație, sănătate, cult, comunitate și transport
Secțiunea 4. Clădiri pentru birouri - administrație, comerț, servicii și industrie
Secțiunea 5. Clădiri pentru turism și ospitalitate
Secțiunea 6. Clădiri pentru sport

C. Categoria ARHITECTURA PATRIMONIULUI

Secțiunea 7. Restaurarea monumentelor de arhitectură
Secțiunea 8. Reabilitarea și reconversia clădirilor

D. Categoria ARHITECTURA DE INTERIOR

Secțiunea 9. Arhitectură de interior

E. Categoria ARHITECTURA SPAȚIULUI PUBLIC

Secțiunea 10. Design urban, peisagistică și infrastructură
Secțiunea 11. Arhitectura efemeră

F. Categoria ARHITECTURA RURALĂ

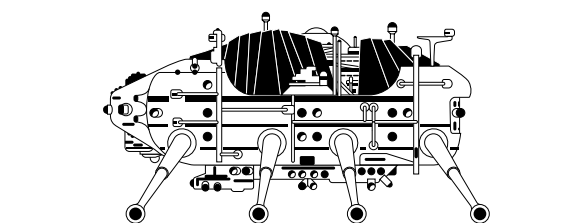
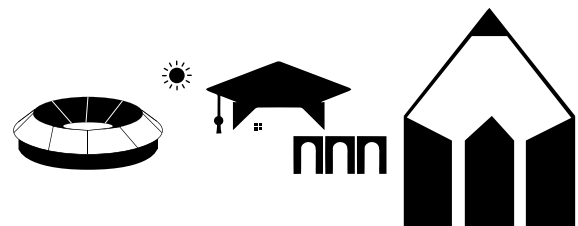
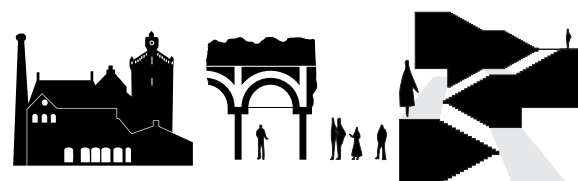
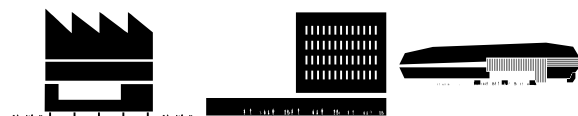
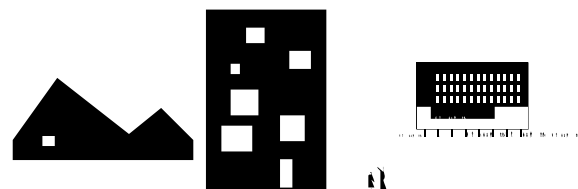
Secțiunea 12. Revitalizarea rurală
Secțiunea 13. Tabere de vară, Școli de vară de meșteșuguri tradiționale

G. Categoria EDUCAȚIA ARHITECTURII

Secțiunea 14. Diplome – Arhitecți în afirmare
Secțiunea 15. Arhitectura studenților arhitecți

H. Categoria CULTURA ARHITECTURII

Secțiunea 16. Publicații de arhitectură
Secțiunea 17. Fotografia de arhitectură
Secțiunea 18. Filmul de arhitectură
Secțiunea 19. Arhitectura posibilă

II. CALENDAR CONCURS

10 iunie 2025 – Lansare BNA 2025
01 septembrie 2025 – Predarea proiectelor on-line
09 septembrie 2025 – Comunicare proiecte selectate
10–25 septembrie 2025 – Predare materiale tipărite
18–30 septembrie 2025 – Jurizare
01–31 octombrie 2023 – Gale și evenimente

III. CALENDAR GALE și EVENIMENTE

1 octombrie – ARCUB București
2 octombrie – Sediul UAR, Calderon 48, București – Despre arhitectură și Arhitecți
3 octombrie – CAZINOU Constanța
Secțiunea 7. Restaurarea monumentelor de arhitectură
Secțiunea 8. Reabilitarea și reconversia clădirilor
7 octombrie Sibiu – HOLUL PRIMĂRIEI / PIAȚA MARE
Secțiunea 5. Clădiri pentru turism și ospitalitate
Secțiunea 6. Clădiri pentru sport
8–9 octombrie – Timișoara
Secțiunea 3. Clădiri pentru educație, sănătate, cult, comunitate și transport
Secțiunea 4. Clădiri pentru birouri – administrație, comerț, servicii și industrie
- Evocare + Film Hans Fackelman
- Lansarea Revistei Arhitectura – EDUCAȚIE
- Prezentare Tarket
10 octombrie – Baia Mare / Palatul Culturii, Sighetul Marmăției

Secțiunea 12. Revitalizarea rurală
Secțiunea 13. Tabere de vară, Școli de vară de meșteșuguri tradiționale
13 octombrie – Teatrul ODEON, București
Secțiunea 9. Arhitectură de interior
Secțiunea 18. Filmul de arhitectură
Secțiunea 19. Arhitectura posibilă
17 octombrie – Cinematograful Independența, Târgoviște
Secțiunea 16. Publicații de arhitectură
Secțiunea 17. Fotografia de arhitectură
26 octombrie – Cluj-Napoca
Secțiunea 1. Locuințe individuale
Secțiunea 2. Locuințe colective
27 octombrie – UMFST, Târgu Mureș
Secțiunea 10. Design urban, peisagistică și infrastructură
Secțiunea 11. Arhitectura efemeră
30 octombrie – BAI A TURCEASCĂ, Iași
Secțiunea 14. Diplome – Arhitecți în afirmare
Secțiunea 15. Arhitectura studenților arhitecți

PREMII SPECIALE

Premiul Opera Omnia – care omagiază o carieră dedicată arhitecturii, premiul consacării în profesie

Marele Premiu al Bienalei – pentru o inițiativă/proiect / prezență cu impact internațional care aduce și onorează arhitectura românească

Premiul președintelui UAR – care semnalează o prezență excepțională, inspirațională și semnificativă pentru perioada actuală

Premiul revistei ARHITECTURA – identifică o publicație, construcție, concept sau activitate cu efecte benefice asupra practicii și teoriei de arhitectură

Premiul Henrietta Delavrancea pentru o prezență feminină de excepție, care s-a remarcat atât prin proiectele elaborate, cât și pentru atitudine și moralitate, prin combativitate

Premiul Arhitect în funcție/administrația publică pentru corectitudine, eficiență și influența benefică asupra cadrului construit

Premiul Speranța anului 2025 pentru o contribuție memorabilă a unui tânăr arhitect

TRADIȚIA CA VIITOR

CENTRUL ASTRA DIN SIBIU, CÂȘTIGĂTOR AL PREMIULUI EUROPA NOSTRA

Comunicat oficial EUROPA NOSTRA

2025 Winners
Education, Training
and Skills

Comisia Europeană și Europa Nostra au anunțat câștigătorii din 2025 ai Premiilor pentru Patrimoniul European / Premiile Europa Nostra. Aceste premii sunt cofinanțate prin programul Europa Creativă al Uniunii Europene, câștigătorii fiind selectați de un juriu format din 11 experți în patrimoniu din Europa, dintre cele 251 de candidaturi eligibile, depuse de organizații și persoane fizice din 41 de țări europene.

Glenn Micallef, comisarul european pentru echitate între generații, tineret, cultură și sport, a declarat: „*Premiile pentru patrimoniul european / Premiile Europa Nostra ne oferă ocazia de a aprecia cât de mult este valorizat patrimoniul cultural în Europa. Câștigătorii din acest an demonstrează eforturile continue depuse pentru a proteja și promova bogatul nostru patrimoniu cultural pentru generațiile viitoare. Felicitări câștigătorilor pentru realizările lor remarcabile și pentru contribuția lor valoroasă*”.

România a fost din nou printre câștigătorii Premiilor pentru Patrimoniul European / Premiile Europa Nostra, prin Centrul ASTRA pentru Activități și Resurse Regionale din Sibiu, distins la categoria Educație, formare și competențe, a anunțat Comisia Europeană.

Centrul ASTRA din Sibiu a revitalizat o clădire medievală - Casa de Arte, datând din secolul al XIV-lea - situată în centrul istoric al orașului, transformând-o într-un hub urban dedicat formării, educației și certificării în meșteșuguri tradiționale.

Ciprian ȘTEFAN, manager Muzeul ASTRA

Proiectul este administrat de Muzeul ASTRA, cel mai mare muzeu în aer liber din România, și a fost realizat în parteneriat cu Museene i Sør Trøndelag (Norvegia) și Future Capital (România), fiind finanțat prin Granturile SEE și norvegiene, cu sprijin suplimentar din partea Guvernului României și a Consiliului Județean Sibiu.

Scopul proiectului a fost dublu: restaurarea și reutilizarea unei case de breaslă medievale și crearea unei infrastructuri durabile pentru protejarea și transmiterea meșteșugurilor tradiționale.

Peste 80% din clădirea istorică este acum accesibilă publicului, incluzând spații noi pentru expoziții, ateliere de lucru, educație și comerț. Măsurile de accesibilitate - precum liftul și toaletele adaptate - asigură un mediu incluziv și prietenos pentru vizitatorii cu dizabilități.

Una dintre cele mai importante realizări ale proiectului este recunoașterea oficială a Muzeului ASTRA ca primul muzeu din România autorizat să evalueze și să acorde certificări profesionale în meșteșuguri tradiționale. Bazându-se pe cercetări etnografice, istorice și sociologice, echipa a dezvoltat un curriculum inovator, prin care peste 90 de meșteri au fost certificați în domenii precum construcțiile tradiționale, prelucrarea lemnului și tâmplăria manuală. În plus față de abilitățile tehnice, certificarea a inclus formare antreprenorială, financiară și de marketing, contribuind la creșterea competitivității meșterilor în economia contemporană. Trei artizani certificați și-au lansat deja propriile afaceri, angajând alți colegi din domeniu, iar modelul este analizat pentru a fi replicat de alte muzee în aer liber.

Inițiativele educaționale ale Centrului ASTRA au implicat peste 10.000 de persoane, inclusiv elevi și voluntari. Programul „Cufăr de zestre itinerant” a implicat 11 școli rurale, iar atelierele de restaurare au animat spațiile publice ale orașului. Aceste activități au condus la o colaborare oficială între Ministerul Culturii și Ministerul Educației, iar certificarea meșteșugărească a devenit o condiție pentru proiectele de restaurare finanțate de stat în România.

Proiectul a trecut cu succes peste dificultățile generate de pandemia Covid-19, criza energetică și inflație, datorită unei guvernante solide și cooperării internaționale. Schimburile bilaterale cu partenerii norvegieni au adus un plus de profunzime metodologică și culturală.

Activitățile curente ale centrului sunt acum integrate în funcționarea de bază a Muzeului ASTRA. Sustenabilitatea este asigurată prin venituri provenite din activități publice, închirierea de spații și colaborări cu ONG-uri locale.

Juriul a declarat: „Schema oficială de certificare dezvoltată în cadrul proiectului reprezintă un progres major în formalizarea standardelor pentru meșteșugurile tradiționale. Activitățile educaționale permit proprietarilor de clădiri locale să-și repare singuri patrimoniul. Răspunzând direct politicilor naționale în domeniul patrimoniului și extinzând rolul Muzeului ASTRA în formare practică și implicare comunitară, centrul demonstrează un impact economic și sectorial semnificativ”.

Ceremonia de decernare a Premiilor Patrimoniului European 2025 va avea loc pe 13 octombrie, în clădirea emblematică Flagey, în stil Art Deco, din Bruxelles. La eveniment vor participa comisarul Glenn Micallef și președintele executiv al Europa Nostra, Hermann Parzinger. În cadrul ceremoniei vor fi anunțați laureații Marelui Premiu și câștigătorul Premiului Publicului, selectați dintre laureații de anul acesta.

Mirela IANCU, director gen. adj. Muzeul ASTRA

PREMIUL „CRISTINA ȚURLEA” AL FUNDAȚIEI CULTURALE MAGAZIN ISTORIC

Text: Silvia NICULAE

„DESPRE ARHITECTURĂ, ALTFEL”

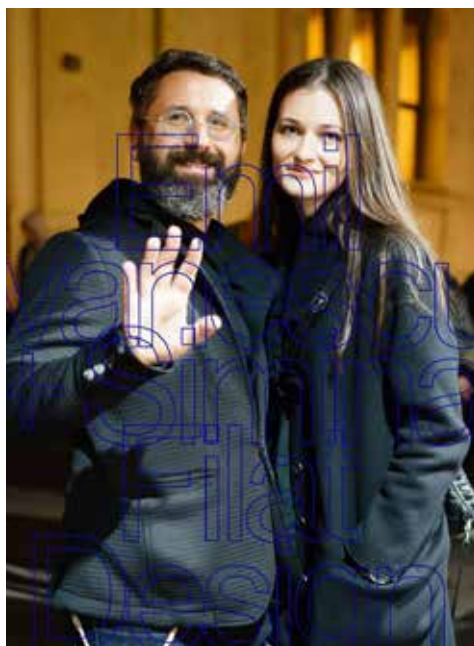

Volumul „Despre arhitectură, altfel” a fost premiat de Fundația Culturală Magazin Istoric. Premiul „Cristina Țurlea” a fost oferit de domnul Stelian Țurlea.

Cartea este scrisă de conf. dr. arh. Lorin Constantin Niculae (Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”) și ilustrată de mine. Cartea abordează problemele actuale ale arhitecturii și dilemele ei fundamentale, prin publicarea cronologică a multor eseuri scrise în rubrica *Urbe în vorbe* a revistei culturale „Dilema”. Articolele încearcă să surprindă arhitectura într-o relație bogată cu viața însăși. Ilustrațiile, realizate prin tehnica *mixed-media* a colajului, aduc împreună diferite ipostaze ale percepției mediului construit, deseori făcând trecerea între real și imaginar, prin suprapuneri și aliterații ale imaginilor inițiale.

Evenimentul a avut loc la Banca Națională a României. Volumul a fost publicat prin programul CULTADISER la Editura Universitară „Ion Mincu”, în 2024. Mulțumim Fundației Culturale Magazin Istoric, familiei Țurlea, doamnei arh. Ileana Tureanu, echipei UAR, echipei Editurii Universitare „Ion Mincu” și echipei BNR.

LOGROÑO
CONCÉNTRICO
2025Text și foto: Emil IVĂNESCU
Simina FILAT

„SLEEPING IN THE HAY”

Nu ajungi ușor în partea mai de sus a Spaniei. Dacă vrei să vizitezi Bilbao și Muzeul lui Ghery, te gândești de două ori dacă să te duci și pe unde să o iei. Totuși, de când este festivalul Concentrico în Logrono, parcă ajungi mai repede la Guggenheim. Plus că ai toată zona viticolă celebră unde orașul Logrono este un fel de capitală culturală a vinului spaniol. Lecția pe care o dă acest festival este că, la o scară relativă, activează întreaga zonă pentru un anumit tip de turiști. De fapt, Spania are multe festivaluri dedicate arhitecturii contemporane - ei au o cultură a construitului și un respect pentru arhitect, care se regăsește în calitatea extrem de bună a arhitecturii contemporane. Au presă de arhitectură internațională la ei în casă, Gale de arhitectură. Concentrico este un festival puțin mai diferit fiindcă el se bazează pe intervenții în spațiul public, pe care organizatorii și le asumă că le realizează. Dificultatea este mare, și curajul pe măsura. Pe de altă parte, tot spaniolii au evenimente anuale în acest sens, dar mai puțin axate pe arhitectură contemporană, dar tot pe intervenții în spațiul public. La un simplu gând, ne amintim de celebrele Fallas din Valencia unde, la fiecare intersecție de stradă din zona centrală, comunitățile de spanioli construiesc structuri impresionante (înalte de până la 7-8 metri) pe care apoi le aruncă în aer, printr-un spectacol pirotehnic cu mii de vizitatori. Este un cult al urbanității în Spania pe care ei îl celebrează în multe moduri.

Faptul că echipa noastră a avut o instalație în Concentrico se datorează mai multor gânduri bune și recomandări - primul gând a fost din partea Festivalului Concentrico, apoi ICR Madrid, care prin eforturi impresionante face ca tot ce este cultural și românesc în Spania să fie prezent în locurile cele mai bune și, bineînțeles, UAR-ului nostru, care organizează evenimente cu impact în parteneriat cu organizații importante din afara țării. Este bine că de anul acesta și Institute a început o colaborare cu Concentrico, cu șanse să se dezvolte foarte bine.

Instalația noastră, Sleeping in the Hay, a fost realizată într-un loc celebru și foarte valoros pentru zona istorică a Logrono. Deși instalația a avut un buget extrem de mic pentru realizare, ea a avut un impact foarte mare în rândul vizitatorilor și locuitorilor zonei centrale, propunând un cadru 100% de interacțiune nu doar fizică, dar și senzorială cu publicul, o adevărată instalație haptică, într-un spațiu istoric, dar neutru. Am realizat numeroase fotografii cu oamenii și copii care interacționau cu instalația, unul dintre cei mai mari fani ai ei fiind chiar primarul localității Logrono, care în fața audienței internaționale, fără vreun scenariu scris dinainte, și-a exprimat aprecierea pentru instalație, pentru modul în care se integrează în contextul extrem de dificil de patrimoniu și pentru scenariul interactiv propus.

Revenind la orașul Logrono, am descoperit un spațiu absolut fascinant, cu clădiri istorice și un țesut istoric medieval captivant, dar și cu inserții de arhitectură contemporană realizată în acest țesut, cu un optimism debordant, care lipsește, spre exemplu, mediului încrâncenat creat în ultimii zeci de ani în București. Am fost impresionat de gara din Logrono, o gară intermodală, extrem de modernă, cu un parc public deasupra întregii construcții și cu un spațiu, sub acel parc, de o expresivitate izvorâtă din funcționalitate și bună creativitate a arhitecților și inginerilor. Bineînțeles gara a fost realizată în urma unui concurs internațional de soluții. Și stau să mă întreb, câți zeci de ani avem nevoie pentru refacerea Gării de Nord, când noi, vorba aceea, una dintre cele mai mari capitale din Europa, avem o gară care arată că un peron uitat dintr-un biet oraș de provincie spaniol. Am plecat impresionați din Logrono, mai ales cu gândul la această gară de trenuri și autobuze care dă lecții oricărei gări din orice oraș mare sau capitală sud-est europeană.

ȘTEFAN VAIDA EXPOZIȚIE INEDITĂ ÎN ALȚÂNA

Text: Ana DONȚU
Foto: Mircea ȚIBULEAC

„OBSESIA DATĂRII”

În pitorescul sat Alțâna din județul Sibiu, restauratorul **Ștefan Vaida** a realizat una dintre cele mai originale expoziții din ultimii ani, într-un șopron recondiționat din curtea Muzeului Interetnic al Văii Hârtibaciului, care a devenit temporar un spațiu viu de istorie și memorie.

În centrul acestei expoziții neobișnuite se află **colecția de țigle istorice, datând din perioada 1850-1950**, adunate de-a lungul anilor din întreaga Transilvanie. Piesa de rezistență? Trei țigle printre cele mai vechi descoperite în regiune, dintre care una datată în anul 1663.

Expoziția a atras sute de vizitatori din Sibiu și alte colțuri ale Ardealului, întâmpinați cu bucate tradiționale, vin și voie bună.

Dar ceea ce face cu adevărat special acest eveniment este povestea din spatele fiecărei țigle expuse: meșterii olari aveau obiceiul, la finalul zilei de lucru sau la încheierea unei comenzi, să scrie un mesaj pe ultima țiglă produsă. Mesajele variau de la simple remarci („Gata cu munca!”) la reflecții personale despre viață, religie sau natură.

Ștefan Vaida a explicat că toate aceste însemnări pot fi grupate și după specificul cultural al autorilor. Țiglele maghiare sunt adesea impregnate de lirism și versuri romantice, cele germane și săsești exprimă gânduri profunde sau sfaturi morale, în timp ce țiglele românești abundă în glume, expresii populare și chiar înjurături „autentice”.

Țigle ca talismane

Pe lângă texte, multe dintre țigle poartă simboluri - de la Sfântul Gheorghe în luptă cu balaurul, până la Pomul Vieții sau Soarele - toate având rol protector, destinate să apere casa și familia. Unele dintre ele spun chiar povești întregi.

Atmosfera expoziției este una aparte: iluminatul discret scoate la iveală detaliile scrijelite pe fiecare țiglă, transformând spațiul într-o veritabilă capsulă a timpului.

De ce „Obsesia datării”?

Titlul expoziției este și el un manifest. Într-o epocă în care obiectele sunt efemere, iar totul pare construit pentru a fi înlocuit, expoziția aduce în prim-plan o mentalitate aproape uitată: aceea că lucrurile făcute de mână trebuie să dureze, să dăinuie. De aceea, meșterii își marcau creațiile cu anul în care le-au realizat, indiferent cât de banal era obiectul - chiar și o simplă perie putea purta un marcaj temporal.

Ștefan VAIDA:

Personal, cred că intrăm într-o nouă eră: era șurilor. De casă ne-am cam săturat. Toată lumea știe ce-i o casă, ce posibilități are, ce potențial. Dar șura... șura e subestimată. Și cred că acum o să-i vină și ei rândul, o să atragă mai multă atenție. Unii dintre voi deja sunteți în domeniu, știți bine ce se poate face într-o șură. Eu, într-o zi, mi-am făcut o listă și am ajuns la cel puțin 30 de idei. Practic, poți face orice acolo. Mai mulți și-au construit șuri. Șura face deja parte din viața noastră - nu mai poți avea o gospodărie fără șură. Fără ea, totul pare incomplet, trunchiat.

Dar să nu confundăm: în multe zone, mai ales la sat, oamenii numesc „șură” și o anexă mai mică, care de fapt e un șopron, un șopru, un „șop”. Asta e terminologia locală - uneori îi zicem chiar șuriță, adică o șură mică.

Știe cineva de unde vine cuvântul „șură”? Poate vine din maghiară? Sau poate dintr-o altă limbă. În dialectul săsesc, de exemplu, există cuvântul „șaiet”, care seamănă mult cu termenul din română.

Legat de componentele unei șuri - grinda aceea lungă, care traversează toată construcția - în zona noastră, românii îi spun „vantură”. În germană, în dialect săsesc, apare ca „vantrute”, adică o grindă lungă, un fel de ax principal.

Inițial, șurile aveau patru segmente. Acestea erau împărțite în trei ferdele, așa le zic românii. Dar apare un paradox: de ce le zicem ferdele, când în germană „viertel” înseamnă sfert? Sunt doar trei, nu patru.

Se pare că, acum 300-400 de ani, gospodăriile săsești erau mai mari. Dar din cauza căsătoriilor între rude și a împărțirii repetate a terenurilor, s-au restrâns. Au ajuns la forma îngustă, lungă, pe care o știm astăzi - iar lățimea critică, 12 metri, e exact cât are o șură cu trei ferdele. Așa au renunțat la un segment. Cele foarte vechi, cum e și șura de la Casa Voluntarilor, aveau încă patru. Dacă mergeți acolo, o să vedeți.

Dar revenind - ce poți face dintr-un șopron? O grămadă de lucruri. Eu am decis să-l transformăm într-un spațiu expozițional. Aveam nevoie de un muzeu, atât pentru noi, cât și pentru oricine din zonă care are o idee și vrea să expună.

Lucrăm de două luni și, sincer, mă mir câte resurse, câtă muncă și câți bani pot intra într-un șopron așa mic. Mă gândeam că într-un timp similar aș fi putut ridica o casă la roșu sau o șură. Dar o să vedeți cum arată înăuntru.

A fost o provocare. Pe scurt, istoria acestui șopron: era amplasat unde e acum vița-de-vie. L-am mutat pentru că stătea fix în fața geamurilor. Am chemat toți prietenii, am dat jos țigla și-am încercat să-l mutăm - cu totul. A mers doar un metru. Mă uitam pe geam și mi-a venit ideea: Ambulanța pentru monumente. Am dus camioneta, am ridicat șopronul un pic, l-am lăsat pe loc, și așa l-am mutat vreo 8 metri.

Când era aproape gata, l-am suspendat ca să putem face ziduri de piatră. Dar, când suspenzi o șură i se duce contraforța. Acoperișul a început să cedeze. M-am urcat repede, am dat țigla jos și am stabilizat structura.

Acum, șopronul e gata. Avem prima expoziție - despre țigle. 99% din muncă a fost dedicată construcției, doar 1% expunerii. Am încercat să creăm un spațiu cu o atmosferă mistică, fiind vorba despre țigle speciale, cu o simbolistică aparte. E vorba despre țiglele Feierabend, cele „de sfârșit”. Meșterii le decorau simbolic, marcând ultima țiglă a unei lucrări sau a unei zile de muncă.

Am găsit inscripții în maghiară - „gata”, în germană - „fertig”, și una cu „Schluss mit der Arbeit”, 1923: „Gata cu munca, ne-a ajuns”.

În România, nu există nicio lucrare de specialitate despre acest fenomen. Nicio carte, niciun articol. Dar în germană, se scrie cu lux de amănunte, încă din 1300. Atunci a început o politică în Europa de Vest: să înlocuiască șarpantele acoperite cu șindrilă, stuf sau șită, cu țiglă ceramică - mai sigură împotriva incendiilor, mai durabilă.

Această practică a ajuns și în Transilvania, probabil odată cu sașii, dar se răspândește pe scară largă abia prin 1600-1700. E un produs scump. Iar azi e în declin și dispăre.

Poate în 5-10 ani, din 500 de case, doar 10 vor mai avea acoperișuri cu țiglă veche. În Banat, unde locuiesc unii dintre voi, au mai rămas poate 5% din țiglării tradiționale. Țigla era numită „țigăneasă” de localnici, pentru că era făcută adesea de meșteșugari romi care veneau sezonier.

Astăzi, mai există doar vreo două ateliere în toată țara. Dar încă poți găsi țiglă veche - donată sau cumpărată cu 50-70 de bani, apoi trebuie curățată, restaurată. E muncă, dar se poate.

Avem aici expus un ornament cu Sfântul Gheorghe călare pe balaur - un simbol de protecție, frecvent întâlnit pe acoperișurile vechi. În centrul expoziției - o selecție de 100 de ani de țiglarie, între 1850-1950. Am ales perioada asta, dar sigur avem exemplare mai vechi.

În mijloc avem „capodoperele” - țigle simbolice. Solare, apotropaice, cu simboluri. Le numim în germană „Glücksiegel”, aducătoare de noroc. Cele mai importante însă sunt cele de protecție.

Aici este cea mai veche țiglă din Transilvania, datată 1663. Este de tip coadă de rândunică și poartă anul 1663. Cineva a găsit-o în 1874 și a gravat cu un cui, cum a putut el, anul în care a găsit-o. De atunci este păstrată într-o ladă din Casa Parohială din Roadeș, lângă Viscri. Avem o țiglă din 1797 și mai avem o țiglă din Brașov din 1778. Întâmplător aceste cele mai vechi capodopere sunt și cele trei tipuri de țiglă frecvente pe care le avem în Transilvania: coadă de rândunică pe cetății, solzi pentru toată lumea și ascușită pentru zona Țării Bârsei, Brașov și Secuime.

Asta am vrut să vă arăt azi: că o șură poate fi mult mai mult decât o anexă. Poate fi un spațiu viu, cu memorie, cu simboluri, cu rost. Și poate că, în felul ăsta, nu doar salvăm șura, ci ne întoarcem un pic la sensul locului.

LOCUL ÎN CARE TRADIȚIA ȘI INOVAȚIA SE ÎNTÂLNESC

Text: Laura ZAHARIA

„HERITAGE IN DESIGN”

Echipa Heritage in Design

Pentru trei zile, între 25 și 27 aprilie 2025, Baia Mare a fost scena unui adevărat festival de arhitectură și design, ce a fost desemnat evenimentul anului în Maramureș și care cu siguranță poate fi clasat ca un eveniment inedit atât pentru domeniul patrimoniului, cât și pentru cel al arhitecturii și designului contemporan.

Este meritul lui Ioan Borodi: născut în Maramureș, în satul Budești, Ioan Borodi a inițiat și a susținut acest eveniment, alături de familia sa și de compania Borodi Design din Cluj-Napoca, sub bagheta magică a Ancăi Cornea de la Signature Events.

Heritage in Design este un festival al patrimoniului adus în contemporaneitate.

S-a desfășurat la Baia Mare, într-un cadru perfect pentru această tematică, la Colonia Pictorilor, unde arhitectura contemporană se îmbină armonios cu valorile de patrimoniu. Nu a lipsit nimic: prelegeri, expoziții, ateliere teoretice, ateliere practice, standuri, conexiuni interdisciplinare și, nu în ultimul rând, căldură și ospitalitate, totul aseasonat cu farmecul actorului Bob Rădulescu ca prezentator atent la tot și toate.

Cele trei zile au fost foarte intense pentru că pleiada de speakeri și tematica abordată lăsa puțin timp pentru vizitarea expozițiilor și a standurilor și atelierelor. Un număr impresionant de arhitecți (24) au prezentat o parte din preocupările lor, de la salvările monumentelor în pericol la intervenții contemporane asupra

clădirilor de patrimoniu, de la detalii arhetipale la cristalizarea peisajelor culturale. Designerii au fost și ei prezenți cu idei ingenioase pentru interpretarea formelor tradiționale în designul de obiect sau în subtile amenajări interioare. Însă tema festivalului nu a fost acaparată de profesioniștii din domeniu, ci a fost completată și de viziunile aparte ale unor meserii a căror legătură cu patrimoniul nu este evidentă de la prima vedere: ingineri, antreprenori, manageri... Fiecare vorbitor a beneficiat de un timp generos de o jumătate de oră acordat de organizatori, într-o ambianță plăcută, care făcea ca emoțiile să vibreze și să favorizeze dialogul.

Din sala de conferințe se întrezăreau panourile Expoziției studenților de la Universitatea de Arte și Design din Cluj-Napoca și de la Departamentul de Arhitectură a Universității Tehnice a Moldovei, din Chișinău, ce au explorat etosul maramureșean în creația de obiecte de șezut sau corpuri de iluminat, cu o amploare neașteptată, admirabil concepută și prezentată. A creat un „fir roșu” pentru toate spațiile Coloniei Pictorilor, care a fost o gazdă ideală, oferind spații permeabile care au permis interconexiunea discretă a tuturor secțiunilor evenimentului. Șase premii au fost acordate de Sergiu Tronciu, decanul facultății de la Chișinău, și Mihnea George Ciprian, directorul Departamentului de Design de la Cluj.

Expoziția de machete RAUM și Expoziția studențească „Obiect de șezut și corp de iluminat inspirat din Etosul Maramureșean”

Un buzunar alăturat sălii principale a fost ocupat de micuța expoziție cu machete RAUM, ce au adus inovația în arhitectura de inspirație tradițională, cu arome de fân și măghiran.

Expoziția cu lucrările participante la Concursul „Casa Maramureșeană - Context Contemporan” au fost expuse în spațiile din mezaninul Coloniei Pictorilor, oferind variate abordări în modernizarea unei case tradiționale maramureșene. Juriul format din arh. Ruxandra Moldovan, dr. arh. Vladimir Obradovici, conf. univ. dr. ing. Olga Harea, arh. Ștefan Pășkucz și arh. Laura Zaharia, a apreciat lucrările urmărind trei criterii: fezabilitate și echilibru, ingeniozitate și sustenabilitate. Au fost trei premii și trei nominalizări care au arătat coerența mediilor universitare din care proveneau studenții. Cei de la Chișinău au fost cei mai curajoși în abordarea soluției arhitecturale, dar și în reprezentarea grafică, cei de la secțiunea de restaurare a UAUIM de la Sibiu au fost deosebit de atenți la restaurarea casei, cu accente sensibile de elemente contemporane și cu prezentări grafice delicate, iar clujenii au fost cei care au avut prezentări atipice, ieșite din șabloane, cu un mare aport inovativ. În ziua premierii, studenții câștigători sau nominalizați ai concursului și-au prezentat lucrările în plen, având ca suport proiectul fiecăruia proiectat pe ecranul generos al sălii de conferințe.

Pentru standurile expoziționale este remarcabilă determinarea cu care Heritage in Design a adus doar materiale naturale sau compatibile cu tehnica restaurărilor de monumente istorice. Iar atelierele „hands-on” amenajate în exterior au permis ca toți cei curioși să poată experimenta fasonarea draniței, dăltuirea simbolurilor în grinzile masive de lemn sau realizarea unui gard de nuiete. Este vital ca teoria (speakerii) și practica (expozanții și meșterii) să se cunoască și să interacționeze, și pentru acest scop Heritage in Design a creat un cadru ideal. Meșterii care trebăluiau în curte, invitând vizitatorii „să pună mâna”, au fost o prezență discretă, dar neprețuită.

Evenimentul s-a încheiat cu o promisiune, prin „Declarația de la Baia Mare” concepută de Heritage In Design, cu susținerea Ordinului Arhitecților din România, a autorităților locale și cu azeziunea filialei locale a Uniunii Arhitecților din România. Se propune inițiativa unui dialog și a unei serii de consultări în vederea elaborării unei strategii coerente de dezvoltare a celor patru zone etnografice ale județului Maramureș, pornind de la punerea în valoare a patrimoniului cultural tradițional și a patrimoniului natural. Așteptăm cu mare interes materializarea unor pași fermi pentru acest ideal, care necesită perseverență, încăpățănare și tărie de caracter pentru a ieși din nivelul declarativ.

Anul 2026 va duce Heritage in Design la Constanța, cu intenția lăudabilă de a disemina evenimentul pe o arie cât mai largă. Însă majoritatea participanților și a publicului a asimilat evenimentul ca fiind strâns conectat cu Maramureșul (nu are cum să nu fie, dată fiind originea familiei Borodi) și că potențialul său este amplificat de apartenența la Maramureș; că poate deveni, asemenea legendarului erou mitologic Anteu, un gigant de neînving „câtă vreme rămâne cu picioarele pe pământ”, pentru a primi forța vitală a pământului strămoșesc.

Atelierele „Hands On”

Prezentarea proiectelor câștigătoare în concursul de arhitectură „Casa Maramureșeană - Context Contemporan”

Date tehnice

Studentii premiați ai concursului de arhitectură „Casa Maramureșeană - Context Contemporan”:

Pop Virginia - Facultatea de Arhitectură Sibiu

Năstase Ana - Facultatea de Arhitectură Sibiu

Popova Veronica - Facultatea de Urbanism și Arhitectură Chișinău

Nominalizarea Juriului - Vîrlan Andrei, Facultatea de Urbanism și Arhitectură Chișinău

Nominalizarea Juriului - Bude Ioana Nicola, Facultatea de Arhitectură și Urbanism Cluj

Nominalizarea Juriului - Calotescu Andreea Alexandra, Facultatea de Arhitectură Sibiu

Studentii premiați ai concursului de design „Obiect de șezut și corp de iluminat inspirat din etosul maramureșean”:

Premiul Etos Maramureșean - Crișan Andreea

Premiul Simbol autentic - Ienei Teodora

Premiul RE | Interpretare - Frigura Raluca

Premiul Aduceri aminte - Coptil Onisim Adriel

Premiul Simbol grafic (grafic design) - Francesca Parauan

Premiul Rădăcini Profunde - Andronic Ana-Maria

Expozanți:

ARCER, INDFLOOR, SERIOUS WOOD, SIMAD 2016, NEST, MARAMUREȘ WOOD, IZOLAȚII NATURALE, CAS TRADING, ROFIX, GEORGIO STUDIO, TERACOTA MEDIAȘ

Speakeri:

Ștefan Paskucz - arhitect - „Dialog între tradiție și modernitate - spațiul public redat modernității”

Ruxandra Moldovan - arhitect - „Relația dintre creație, patrimoniu și context”

Laura Zaharia - arhitect - „Ornamente, Simboluri, Arhetipuri în Arhitectură”

Teodor Frolu - arhitect - „Întoarcere în viitor”

- Vladimir Obradovici - arhitect
 Raluca Mureșan - arhitect
 Andrei Onica - arhitect
 Ciprian Mihnea - designer - „Designul românesc în căutarea identității”
 Ionuț Filip - arhitect - „Concursuri de arhitectură, care au și parte de reabilitare de patrimoniu, școli, ruralul”
 Mary Koolen - arhitect & designer
 Nicole Van Dijken - arhitect & designer
 Voichi Elshof
 Yuliia Stefanyshyn - arhitect - „Vyshyvanka - ornamentul codului național în peisajul urban: Parcul tematic din Cernăuți, Ucraina”
 Călin Leuce - designer - „Sustenabilitate și tradiție - lemnul între moștenire și viitor”
 Lili Steier - arhitect - „Renașterea caselor din poveste”
 Eliza Yokina - arhitect - „Mediul construit ca parte a naturii”
 Pepe Gascon - arhitect - „Fuziunea arhitecturii contemporane cu tehnicile tradiționale și vernaculare de construire: păstrarea și revitalizarea materialelor locale, a mobilierului și a practicilor de construcție”
 Mihai Popescu - designer - „Reinterpretarea patrimoniului arhitectural în designul contemporan”
 Benjamin Lebeau - arhitect - „Standardele în renovarea clădirilor în Belgia”
 Flaminio Taloș - arhitect
 Vlad Andrei Lăzărescu - arheolog
 Diana Taloș - arhitect
 Mihai Caraghiaur - designer
 Ionuț Ghișe - arhitect
 Mihăiță Pisuc - inginer - „Tâmplăria Corten”
 Horațiu Răcășan - arhitect - „Satul - păstrătorul anonim”
 Sergiu Tronciu - arhitect & designer - „Evoluția și importanța patrimoniului arhitecturii în Chișinău”
 Diana Andronovici - arhitect - „Patrimoniul în educație - cunoaște, valorifică, transmite”
 Alexandra Dorobanțu - studentă la Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” și membru al Asociației Prietenii Școlii de la Bunești - „Școala de la Bunești”
 Ciprian Borșan - antreprenor - „Arhitectură și design cu rădăcini puternice”
 Marcel Maier - designer - „Transpunerea obiectelor tradiționale în contemporan”
 Oana Nedeianu - arhitect - „Strămutarea unei locuințe tradiționale din lemn din Groșii Țibleșului până în Corbi, Brașov”
 Adina Horodincea - fondator Accent Wall - „Ce să pun pe peretele ăsta?”

EXPOZIȚIE DE GÂNDURI MARGINALE

Text: Sabina RASCOLEAN
Daria-Kivana ȘARAPATIN
Ioan-Radu PETRESCU

FOCUS / ESCAPISM

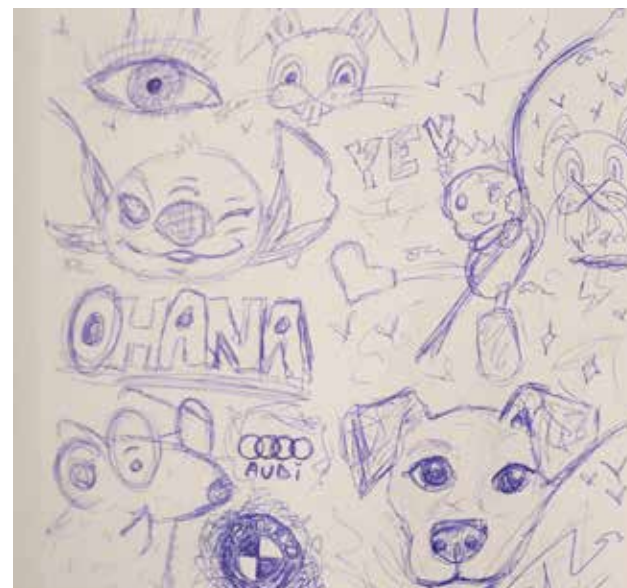

Uniunea Arhitecților din România, vernisaj, 24 iunie 2025

Un gest comun și aproape invizibil, desenul pe marginea foi, devine în *Focus / Escapism* nu doar temă de cercetare, ci și instrument de introspecție colectivă. Expoziția propune o explorare a acelor momente în care gândirea evadează discret din centrul discursului și se refugiază în gesturi automate, în figuri schițate fără intenție, în linii trasate pe marginea paginii. Desenele se nasc fără intenție, ghidate uneori de un ritm interior recognoscibil, alteori apărând arbitrar, ca reflexe grafice ale unei gândiri care le generează, dar nu le controlează.

Peste 120 de foi reale, provenite din contexte cotidiene precum cursuri, ședințe sau momente de așteptare, alcătuiesc o arhivă vizuală a prezenței fragmentate. Am ales această cantitate ca referință directă la numărul de pagini al celui mai utilizat caiet de notițe din lume, Moleskine Classic Notebook, un obiect devenit simbol al gândirii zilnice, al notării și al desenului spontan. Fiecare intervenție de pe aceste foi este prezentată exact așa cum a fost colectată: cu scris tremurat, pete de cafea, colțuri îndoite și desene fără o logică aparentă. Ele nu au fost stilizate, pentru că nu am dorit să le transformăm în obiecte de artă în sens tradițional. Sunt urme autentice ale unei gândiri vii, documente grafice ale momentelor de concentrare, plictiseală, evadare sau ritm interior.

La intersecția dintre automatismul suprarealist, observația sociologică și arhivarea afectivă, *Focus / Escapism* explorează o formă de prezență discontinuă, aflată între implicare conștientă și retragere tăcută. Este vorba despre acele momente în care mintea participă, dar nu se lasă pe deplin prinsă, oscilând între atenție susținută și gesturi reflexe, între intenție clară și divagație interioară.

Găzduită de Uniunea Arhitecților din România, la Centrul de Cultură Arhitecturală de pe Jean Louis Calderon 48, expoziția se articulează în două încăperi complementare, fiecare propunând o perspectivă diferită asupra raportului dintre scris, desen și privitor. Prima sală urmărește separarea acestor două forme de expresie, pentru a evidenția tensiunea dintre ele, în timp ce a doua cameră reconstituie o hartă a acestor gesturi prin procente, amplasamente și tipare, oferind o lectură colectivă a modului în care se distribuie atenția pe pagină.

PRIMA CAMERĂ

Anatomia unei Foi: Descompunere în Spațiu, Compunere în Formă

Acolo unde cele două coexistau pe aceeași foaie, au fost separate. Doar prin această despărțire devine vizibilă tensiunea dintre concentrare și fugă, dintre intenție și gest automat. Aceste fragmente nu sunt compoziții deliberate, ci urme ale unui proces interior, rămășițe ale unui moment suspendat de atenție. Marginea devine structură. Desenele și textele sunt distribuite în două registre distincte, unul al gândului ordonat și altul al gestului spontan. Alăturarea lor propune o lectură dublă a mecanismului mental, între rigoare și evadare, între control și impuls.

Pe peretele principal, 120 de foi alcătuiesc o compoziție, iar golul creat de dispunerea lor găzduiește conceptul expoziției. Ceea ce altădată era marginal devine acum cadru, iar vidul devine punctul de focalizare și este conținut de gesturi, urme, ritmuri. Expoziția se construiește în jurul acestei inversări: marginea capătă forță structurală, iar ceea ce era periferic devine esențial. În centrul spațiului, o compoziție finală reunește pozițiile tuturor desenelor colectate, cartografiind tendințele comune: un palimpsest de gesturi automate, trasate în margini, repetate inconștient, dar colectiv. Palimpsestul, în acest context, funcționează ca o suprapunere de urme, în care fiecare strat rămâne vizibil, conturând o memorie grafică comună. Scaune așezate într-o configurație care evocă o sală de clasă înconjoară lucrarea principală. Pe fiecare dintre ele se află o foaie albă, ca o invitație tăcută de a intra în scenariul în care au fost concepute majoritatea desenelor prezentate: momente de concentrare, ascultare, rutină. Acest aranjament transformă spațiul expozițional într-un cadru recognoscibil și personal, unde gestul vizual se leagă de experiența fiecăruia.

Sub piesa centrală, pe masa de lemn, sunt așezate alte foi albe, presărate printre ele cu foi albe, caietele, foi deja desenate, recuperate din arhiva noastră. Ele continuă povestea expoziției și sugerează ideea unui proces deschis, în care vizitatorul devine martor, dar și parte a unei arhive în continuă transformare.

A DOUA CAMERĂ

Cartografieri ale Marginii: Analiză și Tipare

Două serii de lucrări propun o indexare diferită a gesturilor de pe marginea foii.

Lucrările expuse explorează variațiile dintre spațiile dedicate scrisului și cele ocupate de desen, organizate în două direcții distincte de analiză. Un prim palier grupează paginile în funcție de diferența procentuală dintre suprafețele ocupate de scris și cele de desen, într-o succesiune care pornește de la predominanța textului și ajunge treptat la dominanța grafică. Aceste hărți vizuale folosesc o paletă de culori pentru a evidenția dezechilibrul dintre cele două registre, sugerând tipare recurente în modul în care oamenii ocupă foaia.

Al doilea palier propune o reconstituire a prezenței desenelor printr-o serie de pete negre, ordonate de la cele mai puțin prezente până la cele mai intens desenate. Fiecare pată indică locul exact în care a apărut un desen marginal, oferind o imagine abstractă, dar fidelă, a distribuției gesturilor spontane. Împreună, cele două tipuri de reprezentări creează o formă de cartografiere mentală, în care analiza cantitativă se îmbină cu amprenta gestuală, generând o hartă vizuală a modului în care atenția se fragmentează, deviază și se reconfigurează pe suprafața paginii.

Expoziția *Focus / Escapism* a fost vernisată pe 24 iunie 2025 la sediul Uniunii Arhitecților din România și s-a bucurat de o deschidere caldă, cu aproape 80 de participanți prezenți în seara lansării. Vizitatorii au explorat instalațiile în ritm propriu, într-un spațiu care nu dicta parcursul, ci îl lăsa să

fie construit de privire, pas și memorie personală. Lucrările au stârnit recunoaștere, zâmbete și întrebări. Desenele marginale, aparent banale, au devenit un declanșator al introspecției - mulți s-au regăsit în gesturile repetitive, în colțurile mâzgălite, în momentele de evadare pe care nu le verbalizaseră până atunci.

Expoziția a rămas deschisă mai multe săptămâni, iar modul în care a fost receptată de către public ne-a surprins și ne-a bucurat. Pe mesele din interiorul primei camere au fost lăsate foi albe, fără instrucțiuni, doar ca prezență tăcută. Fără a le cere nimic explicit, vizitatorii au început să le completeze: mici schițe, semne, note sau înfloriri au început să apară, extinzând organic arhiva noastră inițială. Fiecare urmă lăsată a continuat povestea gândurilor marginale, dovedind că gestul se repetă, se transmite și se regenerează, fără nevoie de justificare. Expoziția a devenit, astfel, nu doar o arhivă, ci un proces viu, în care observația se transformă în participare, iar participarea devine document.

Suntem o echipă de studenți arhitecți, iar această expoziție a fost pentru noi o cercetare colectivă și personală deopotrivă. Am dorit să observăm și să punem în valoare acele urme care apar în absența intenției și în marginea convenției. Să le tratăm cu seriozitate, cu empatie și cu o curiozitate critică. Fără să le „transformăm” în artă, fără să le înfrumusețăm sau să le corectăm. Doar să le arătăm.

Focus / Escapism este, în cele din urmă, o formă de ascultare vizuală a ritmului interior, a evadărilor noastre cotidiene, a gesturilor mici, dar revelatoare, care trăiesc la marginea atenției.

MAGIA „EBRU” EXPOZIȚIE DANIELA DUMITRESCU

Text: Daniela DUMITRESCU
Foto: Răzvan HATEA

„CÂND APA ȘI CULORILE DANSEAZĂ CU HÂRTIA”

În perioada 14-30 aprilie 2025, Centrul de Cultură Arhitecturală București al UAR a fost gazda unei expoziții inedite de pictură tradițională turcească pe apă, **ebru**, sub titlul „Când apa și culorile dansează cu hârtia”.

Expoziția a cuprins peste 60 de exponate realizate de doamna arhitect Daniela Dumitrescu în această tehnică atipică mediului cultural românesc, dar și demonstrații practice oferite de autoare. Doamna arhitect este absolventă unui curs aprofundat de pictură tradițională ebru desfășurat în cadrul Centrului Cultural Turc „Yunus Emre”, din București.

Vernisajul realizat în prezența domnului Mustafa Yildiz, directorul Centrului Cultural Turc „Yunus Emre”, din România, a marcat o zi importantă a culturii universale, Ziua Mondială a Artei.

În anul 2012, Asociația Internațională a Artei, partener oficial UNESCO, a luat inițiativa de a aduce un omagiu artei în cadrul celei de a XVII-a Adunări generale de la Guadalajara, Mexic. Alegerea acestei zile pentru celebrarea artei a fost una simbolică, reprezentând, de fapt, ziua de nașterea a marelui pictor, sculptor, arhitect și inventator Leonardo da Vinci (n. 15 aprilie 1452).

Expoziția din Calderon a reprezentat și oportunitatea de a promova gândirea creativă și inovativă prin activități artistice atipice mediului cultural românesc, prin prezentarea tehnicii tradiționale turcești de pictură pe apă **ebru**, de a iniția discuții legate de artă și de a încuraja curiozitatea și spiritul critic.

Mustafa YILDIZ, directorul Institutului „Yunus Emre România”, și Atina ABILITAR, coordonator Centrul Cultural Turc

Pictura tradițională pe apă **ebru** este arta dăruită de turci lumii întregi și prin urmare o moștenire culturală prețioasă fiind astăzi predată în universități europene ca unitate specială de studiu. Pictura **ebru**, numită și **arta turcească a marmorării**, a fost înscrisă de Turcia la UNESCO pe Lista reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial al umanității și este tradiție aplicată fără bariere de vârstă, gen sau etnie. Fiind practică în general în colectivitate, încurajează dialogul prin conversații prietenoase, întărește legăturile sociale și relațiile dintre indivizi și comunități.

Istoria și arhivele existente nu au identificat perioada exactă în care această tehnică a apărut. Cercetările orientate în acest sens sunt dificile deoarece miile de opere **ebru** existente în arhivele otomane nu poartă semnătură de autor. O serie de teorii consideră că **ebru** își are originile în secolele al IX-lea și al X-lea d.Hr. și, probabil înaintea perioadei 800-1000 d.Hr., tehnica a ajuns în zona Buhara, în Uzbekistan și, apoi, pe Drumul Mătăsii, în Iran și Anatolia. În Turcia se practică de peste 500 de ani, dar expansiunea ei în Occident a început în secolul al XVII-lea, cu ajutorul negustorilor veniți din Orient.

Ebru pune în mișcare și în armonie apa, culoarea realizată din pigmenți naturali și hârtia care împreună creează experiențe uimitoare. Pământul și apa, două elemente fundamentale ale vieții, se întâlnesc și creează un miracol, adevărate scene din micro și macro univers.

Materialele și accesoriile folosite în **ebru** sunt foarte importante. Hârtia este tratată special și are un grad ridicat de absorbție a apei. Kitra este un amestec de Carrageenan și apă care se prepară cu mare atenție și este un element important al tehnicii. Culoarele sunt naturale și se prepară la rândul lor cu mare atenție, fiind culori organice pigmentare care nu se dizolvă în apă. Fierea de bou este o substanță activă, de suprafață, care sparge și reglează tensiunea superficială a culorii și nu permite amestecarea culorilor sau scufundarea lor și este dozată corespunzător fiecărei tehnici odată cu apa și culoarea.

În **ebru** sunt folosite și alte accesorii precum tava de lucru pentru lichid și culori, confecționată, de preferință, din inox, pensulele cu coadă din lemn de trandafir și pământul din coadă de cal, bizul (acul), tarakul (pieptănul) simplu sau buchet pentru diverse efecte și terebentina naturală care oferă culorilor un efect tridimensional, sferic.

Dar lucrurile nu se termină aici pentru că tehnicile aplicate în tava de lucru sunt deosebite, iar expoziția a adus la lumină povestea celor mai importante opt ce decurg logic și natural dintr-una-ntr-alta. Battal-ul este baza și este cel mai vechi model cunoscut din **ebru**. Se aplică folosind pensula prin tehnica de stropire a suprafeței de lucru. A doua tehnică este Gel Git și este realizată folosind bizul (acul) prin trasarea de linii paralele într-o manieră înainte și înapoi pe un ebru battal. Poate fi orizontal sau vertical și se poate folosi și tarak-ul (pieptănul). Prin crearea unui model Gel Git perpendicular peste alt Gel Git, obținem Taramalı ebru. Mai departe găsim o altă tehnică numită Şal. Peste un Gel Git sau Taramalı ebru, desenăm linii ondulate sau freestyle pentru a obține un design de tip şal. Dar atenție mare căci exagerarea liniilor rupe culorile și modelul își pierde efectul. Bülbül Yuvası (cuiul privighetoarei) sau modelul melc se poate aplica și pe un model de Gel Git sau un model „pieptănat” cu tarak-ul, iar pe o tavă standard poți face aproximativ 20 de spirale în sensul sau invers acelor de ceasornic. Taraklı sau modelul „pieptănat” cu tarak-ul se obține prin aplicarea unui pieptăn perpendicular peste un model de Gel Git. Dalgalı numit și „vălul spaniol” se obține prin deplasarea sau glisarea orizontală și verticală a hârtiei din tavă și poate fi aplicat peste orice alt design de bază. Penultima tehnică din expoziție este Hatip ebru care se aplică cu bizul astfel încât două sau mai multe culori sunt suprapuse pentru a crea cercuri colorate concentrice care sunt apoi modelate prin mișcări orizontale, verticale sau diagonale. Ultimul model din expoziție Çiçekli ebru (modele florale) a derivat din Hatip ebru și cu această tehnică se pot realiza lalele, garoafe, maci sau trandafiri. După ce se face tulpina și apoi frunzele, la final se fac florile. Culoarele pentru modelele de Hatip și cele pentru flori trebuie să fie bine pătrunse și mai concentrate față de culorile folosite pentru alte modele, astfel încât să fie mai ușor să obținem forma dorită.

Pentru cei mai avansați în această artă există și alte tehnici precum Hafif ebru, Zemin ebrusu, Kaplan Gözü, Kumlu ebru, Çift ebru sau Akkase ebru, dar despre acestea într-o altă poveste sau expoziție, așa cum a promis autoarea picturilor.

EBRU are o semnificație personală pentru artista care expune și înseamnă multă Emoție pentru că totul este atât de diafan, dar și multă Bunăvoință pentru că nu este ușor să lucrezi cu apa, culoarea și hârtia, mai înseamnă și Reușită pentru că fiecare lucrare este un succes odată ce ai ridicat hârtia de pe apă și ai așezat-o la uscat și, nu în cele din urmă, este Unitate și Universalitate pentru că așa este orice operă de artă.

Text: Ana DONȚU
Foto: Răzvan HATEA

100 DE ANI DE ART DECO ÎNTRE PARIS ȘI BUCUREȘTI

Ovidiu Neacșu, fondatorul „Bucureștiul Povestit”, a susținut, pe 5 mai, la Uniunea Arhitecților din România, un discurs dedicat centenarului expoziției internaționale de arte decorative și industriale de la Paris - momentul care a consacrat oficial termenul Art Deco.

Pasionat de arhitectură și istoria orașului, Ovidiu a construit în jurul platformei sale o comunitate de exploratori urbani și a readus în atenția publicului patrimoniul modernist al Bucureștiului, în special clădirile Art Deco și Art Nouveau. În această prezentare, el ne poartă prin Parisul anului 1925, dar și prin capitala noastră, unde ecoul expoziției de acum un secol se simte și astăzi, în detaliile unor clădiri remarcabile.

Bine ați venit la petrecerea centenarului Art Deco! Mă numesc Ovidiu Neacșu - nu sunt arhitect, îmi pare rău dacă dezamăgesc pe cineva, însă sunt un pasionat de multă vreme al acestui stil, pe care l-am explorat prin fotografii, cercetare personală și tururi ghidate de arhitectură. Astăzi profităm de ocazia simbolică a centenarului pentru a vorbi despre acest stil fascinant.

Stilul Art Deco își trage numele de la Expoziția Internațională de Arte Decorative și Industrie Modernă, organizată în Paris în 1925 - un eveniment întârziat de război și dificultăți financiare, deși ideea fusese lansată încă din 1912 de către un grup de artiști din diverse domenii.

Expoziția a devenit un manifest vizual al unui nou curent care își dorea să rupă tradiția, să propună modernitatea, geometria, eleganța funcțională. Afișele expoziției sunt relevante în sine: turnul Eiffel este stilizat prin câteva linii ferme, geometrice - o simplificare care exprimă esența modernismului. Pavilionul principal, cu peste 15.000 de exponanți - artiști, arhitecți, creatori - a reprezentat o celebrare monumentală a esteticii noi. De la fonturile geometrice la materialele folosite, totul sugera direcția în care se îndreaptă lumea artistică și arhitecturală.

Art Deco aduce în prim-plan forme clare, repetitive, ritmate. Spre deosebire de fluiditatea feminină a Art Nouveau-ului, Art Deco este mai ferm, mai masculin, dominat de simetrie și geometrie. Îl vedem reflectat în clădiri temporare de expoziție - multe dispărute astăzi - dar și în detalii decorative care persistă: coloane stilizate cu vârfuri în formă de fântână, inserții metalice, decorațiuni care combină motive florale cu aluzii industriale.

Un exemplu remarcabil este Palacio de Bellas Artes din Ciudad de Mexico - o clădire începută în stil Art Nouveau, dar finalizată în stil Art Deco după Primul Război Mondial, în urma unor întârzieri cauzate de cutremure și instabilitate. Interiorul său exprimă perfect echilibrul dintre opulență și rigoare geometrică, cu luminatoare masive, fenerie elegantă și finisaje de o calitate excepțională.

DINCOLO DE ARHITECTURĂ: O LUME ÎNTREAGĂ ÎN TRANSFORMARE

Art Deco nu a influențat doar arhitectura, ci și moda, obiectele de design, artele decorative. Simboluri recurente - soarele, razele, fântânile - exprimă o aspirație către lumină, căldură, renaștere. După trauma Primului Război Mondial, omenirea tânjea după speranță și progres. Iar noua estetică, simplă, clară, avansată tehnologic, răspundea perfect acestui spirit.

Tehnologia - avionul, vaporul, radioul - devenise simbol al unei noi ere. În filmul „Metropolis” al lui Fritz Lang (1927), orașul distopic al viitorului este alcătuit din clădiri infinite pe verticală, unite de pasarele și automate. Este o celebrare, dar și un avertisment asupra potențialului mecanizării. Aceeași fascinație pentru tehnologie a inspirat și arhitectura - navele și vapoarele de croazieră, în special, au influențat formele clădirilor: structuri alungite, fațade rotunjite, balcoane ca punțile de vapor. E o arhitectură a vitezei, a eficienței, dar și a visului modern.

ART DECO ÎN ROMÂNIA ȘI INSPIRAȚIA CONTEMPORANĂ

Desigur, Art Deco nu a rămas doar o modă pariziană. Clădiri emblematice din București și alte orașe românești poartă acest ADN stilistic: hoteluri, cinematografe, blocuri de locuințe. Iar astăzi, din ce în ce mai mulți pasionați și arhitecți redescoperă farmecul acestui stil.

Pentru cei interesați, pe pagina mea de Facebook postez constant imagini cu exemple Art Deco și Art Nouveau, din România și din lume, precum și informații despre tururile ghidate pe care le organizez.

De ce ne fascinează încă Art Deco, la 100 de ani de la consacrare? Poate pentru că vorbește despre o epocă de tranziție: între trecutul ornamentat și viitorul funcțional. Între tradiție și inovație. Și pentru că, dincolo de formele sale elegante, transmite o stare de spirit: optimismul unei lumi care spera din nou.

EXPOZIȚIE DOINA MARAVELA MOSS

Text: Alexandra TEACĂ
 Foto: Doina MOSS
 Răzvan HATEA

„EFEMER PERMANENT”

„EFEMER PERMANENT”- constituie o incursiune în timp, un mod de a omagia frumusețea de odinioară a unui loc, o frumusețe pe care o regăsim și în alte timpuri, prezente sau viitoare, o frumusețe efemeră care, imortalizată pe pânză, devine o frumusețe permanentă.

Doina Moss surprinde așadar frumusețea unor locuri iubite de Regina Maria sau surprinde vibrația parcurilor londoneze ori a altor locuri descoperite de ea, cu aceeași frenezie și dăruire artistică.

Întâlnirea mea cu Doina Moss a avut loc pe băncile Facultății de Arhitectură „Ion Mincu” București, când eram toți obișnuiți cu reprezentarea artistică: în creion, cărbune, peniță, acuarelă, tempera sau ulei.

Apoi, drumurile noastre s-au despărțit vreme de douăzeci și cinci de ani, Doina Moss stabilindu-se definitiv la Londra. Studentă a UAUIM, cu un master la aceeași universitate și cu numeroase specializări la instituții de prestigiu din Marea Britanie, își conturează personalitatea, bazată pe pregătirea în domeniul arhitecturii, ce a avut influențe asupra stilului său vizual distinct, care a navigat la confluența dintre efortul artistic și spontaneitate.

Lecția de tango - Hampton Church, Richmond

Grădinile de trandafiri - Castelul Reginei Maria, Balcic

Dimineața călărind - Regina Maria, Peleş

Imersie- Isabella Pantation, Richmond

Locuind la Hampton Court, ea se inspiră din peisajele acestui loc, atât de plin de istorie. Din 2016, și-a revitalizat explorarea picturii în ulei, condusă de o pasiune pentru filosofia și pictura impresionistă, abordare care devine evidentă în lucrările ei en plein air. Odată cu debutul la Salon des Refusés, cariera Doina Maravela Moss a cunoscut o traiectorie ascendentă, cu expoziții organizate de muzee importante sau instituții de renume din București, Galați, Târgu Mureș, Brașov, Cluj, Londra, Paris, New York, Houston și Zürich.

Expoziția „Sinteză privind spiritualitatea românească”, pe care am avut onoarea să o organizez la Palatul Suțu, a fost momentul în care am realizat importanța întâlnirii pe planul picturii, expunând fiecare lucrări inspirate de sentimentul de identitate națională și de spiritualitate românească, inspirate de elementele preluate din tradiția și activitățile artistice ale poporului român.

Ne-am mai reîntâlnit sub soarele Balcicului, cu ocazia Expoziției „Magic Balcic”.

Balcicul a fost pentru noi un mic Barbizon care ne-a făcut să reținem viața de poveste a Reginei Maria. Pictând acolo, am rememorat și am redescoperit locurile în care pictorii români de la începutul secolului veneau cuprinși de acea emulație spirituală ce a caracterizat pictura interbelică a Balcicului.

Regina Maria contemplând, Castelul Balic

A urmat apoi expoziția de pictură „Ecouri regale” de la UAR, expoziția „HOMAGIUM ET AEDIFICIA” cu ocazia împlinirii a 130 de la înființarea Facultății de Arhitectură. Expozițiile la care am participat împreună au continuat și în afara României, Galeria ART TODAY din inima Madridului și numeroase alte expoziții precum „Arhitectură și tradiționalism” la UAUIM. O expoziție la fel de frumoasă, dar spectaculoasă prin importanța locului în care a fost găzduită, a fost Expoziția solo „Emoții estivale” a Doinei Moss în Sala de Onoare a Castelului Pelișor, impozantă prin atmosfera specială creată, în care frumoasele tablouri prindeau viață pe pereții holului de onoare placat cu lemn, într-un stil ART NOUVEAU, cu influențe autohtone (neo-românesc). În expoziția amenajată la Castelul Pelișor, „Casa de vis” a celei mai iubite regine a românilor, Maria, ea însăși pictoriță talentată, publicul vizitator a putut admira cele 31 de picturi în ulei. O expoziție recentă la care a participat și Doina Moss a fost expoziția ART VISIONS, organizată la OAR. Expoziția „CULORILE ISTORIEI” de la sala de expoziții a UAUIM a constituit un prilej de a evoca modul de locuire tradițional, trăsăturile predominante ale edificiilor clădite pe diferite meleaguri, precum și obiceiurile și tradițiile care s-au format din vremuri imemorabile.

Doina Moss este artista pe cât de talentată, pe atât de ambițioasă, tenace și inteligentă: ea răzbate prin jungla vieții pentru a se dedica artei, iar în acest sens ea chiar a pictat un tablou evocând această luptă prin junglă, creând imagini plastice deosebite, cu frunze imense asemenea unei jungle, în care personajul se poate simți abandonat, dar prin ambiție își rescrie destinul, dezvăluind multe calități ale interiorului uman, transpuse pe pânză, prin reale calități cromatice. Am putea spune că artista cu dublă cetățenie, româno-engleză, are menirea de a lega cele două **tărâmură prin picturile sale**, prin surprinderea unor peisaje insolite aici și acolo, dar și în locurile iubite de Regina Maria, accentuând fiecare element al percepției, dând naștere unor lucrări rafinate, ce vibrează prin juxtapunerea tonurilor de culoare, inserând în întreaga ei operă: sentimentul de patriotism, de luptă continuă cu viața, o luptă cu viața și cu timpul, pe care ea le depășește cu succes, transpunându-le în arta sa și dăruindu-se pentru tot ceea ce înseamnă frumos în artă și arhitectură.

În încheiere voi da glas unui gând al meu despre artă: „Arta există atât timp cât sufletul nu încetează să viseze, să se înconjoare de frumosul esențial, iar aprecierea frumosului este precum o iubire necondiționată”, și consider că Doina Moss nu a încetat vreodată să viseze și să se înconjoare de frumosul esențial.

„CASA CU BLAZOANE” DE LA CHIOJDU

Text: Alexandru-Ionuț PETRIȘOR,
Dana MILEA, Andrei MITREA

ATELIER DE CERCETARE DOCTORALĂ

Începând din vara anului 2016, Școlile Doctorale (de Arhitectură și de Urbanism) ale Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” au început organizarea unei sesiuni de comunicări științifice a doctoranzilor, răspunzând astfel nevoii ca doctoranzii să își facă cunoscute rezultatele cercetării doctorale, să capete deprinderea prezentării acestora și să ia contact cu interesele celorlalți colegi, identificând temele comune și schimbând bune practici în ceea ce privește metodologia cercetării științifice. Aceste nevoi au devenit și mai pregnante odată cu Ordinul de ministru din 2018, prin care diseminarea rezultatelor cercetării devenea obligatorie. Din acest motiv, evenimentul a avut, uneori, două ediții pe an. Având în vedere și nevoile specifice ale doctoranzilor, identificate pe baza chestionarelor la care au răspuns participanții, programul evenimentului a inclus și un atelier de organizare a cercetării doctorale, a cărui prezență a fost formalizată la cea de-a IX-a ediție a evenimentului, în iunie 2023. Începând cu această ediție, evenimentul a fost organizat în parteneriat cu Uniunea Arhitecților din România, parteneriatul fiind unul de succes, așa cum se poate vedea și din prezentarea edițiilor anterioare în publicațiile Uniunii Arhitecților din România.

Anul 2025 a marcat o serie de schimbări, prima fiind reprezentată de focalizarea exclusivă asupra atelierului de cercetare, al cărui obiectiv a rămas acela de îmbunătățire a abilităților de cercetare ale doctoranzilor, cu precădere în ceea ce privește organizarea cercetării doctorale și scrierea tezei de doctorat. O a doua modificare este aceea că atelierul din 2025 s-a desfășurat în cadrul proiectului *Cercetare strategică și dezvoltarea cercetării în UAUIM* - MACEDO, finanțat în

cadru competiției *Fond de cercetare DMC UAUIM 2025* (UAUIM-FFCSU-2025-001), și printr-un acord de parteneriat între Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” și Uniunea Arhitecților din România, care a pus la dispoziție și de această dată locul de desfășurare a evenimentului și a finanțat excelentul serviciu de *catering* asigurat de Pensiunea Melania din Chiojdu. Internaționalizarea începută în 2024, prin prezența dlui sociolog Pietro (Mauro) Martini, care a oferit posibilitatea prezentării temelor de cercetare în limba engleză și o ocazie neașteptată și binevenită de a înțelege calitățile cercetării dintr-o perspectivă internațională, a continuat în 2025, mulțumită prezenței trei Lamia Gueddouh, doctorandă algeriană a Școlii Doctorale de Arhitectură, și a dlui conf. dr. arh. Sofiane Bensehla de la Universitatea 8 Mai 1945 din Guelma, Algeria, bursier al programului „Eugen Ionescu”.

Temele de discuție au corespuns preocupărilor doctoranzilor: protecția patrimoniului arhitectural al regiunii Maghrebului, regenerarea urbană a zonelor în declin, analiza modificărilor legislației din domeniul planificării spațiale și eficiența energetică a clădirilor, fiind reliefate. Totodată, au fost reliefate câteva strategii menite să asigure succesul tezei de doctorat - importanța întocmirii unui bun plan de lucru, revizuirea permanentă a acestuia, importanța alegerii temei în cunoștință de cauză, și a lucrului continuu și nu în salturi. Instructorii au fost aleși datorită experienței și rezultatelor obținute în cercetare, dar și datorită faptului că au terminat recent studiile de doctorat, putând oferi sfaturi unor persoane apropiate ca vârstă, dar și având exigențe relativ asemănătoare impuse de legislația care guvernează studiile de doctorat. Din perspectiva Școlilor Doctorale, evenimentul a fost o ocazie de a „lua pulsul” cercetărilor doctorale, identificând problemele cu care se confruntă doctoranzii în vederea unei mai bune organizări a studiilor doctorale.

Atelierul, apreciat de toți participanții, s-a desfășurat pe data de 11 iunie 2025 la Casa cu Blazoane din comuna Chiojdu, județul Buzău, monument istoric ce găzduiește Centrul de Cultură Arhitecturală Rurală al Uniunii Arhitecților din România, care a oferit ambianța perfectă pentru un astfel de eveniment. Adresăm mulțumiri speciale dnei arh. Ileana Tureanu, președinte al Uniunii Arhitecților din România, care a facilitat parteneriatul, dlui Florin Drăgulin, custodele monumentului, și personalului Centrului de Cultură Arhitecturală Rurală al Uniunii Arhitecților din România, dlui Gabriel Ghencea, conducătorul auto al Universității

de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, și colegilor care au ajutat la organizarea acțiunii, cu speranța că Uniunea Arhitecților din România ne va ajuta și în viitor la organizarea evenimentelor de acest fel.

Alexandru-Ionuț PETRIȘOR - dr. ecol., dr. geogr., habil. urb., profesor și director Școala Doctorală de Urbanism, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” - București; profesor, Departamentul de Arhitectură, Facultatea de Urbanism și Arhitectură, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău; CSI, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Construcții, Urbanism și Dezvoltare Teritorială Durabilă URBAN-INCERC.

Dana MILEA - dr. urb., asistent universitar, Departamentul de Planificare Urbană și Dezvoltare Teritorială, Facultatea de Urbanism, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București.

Andrei MITREA - dr. arh., lector, Departamentul de Planificare Urbană și Dezvoltare Teritorială, Facultatea de Urbanism, Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu”, București.

Dana MILEA

Andrei MITREA

EVOCARE CĂLIN HOINĂRESCU

Text și foto: Mircea ȚIBULEAC

RESTAURATOR DEDICAT COMUNITĂȚII ȘI PATRIMONIULUI

„Arhitectul Călin Hoinărescu a dominat fără nicio ostentație și cu o modestie impecabilă, începând din anii '70 ai secolului trecut, domeniul ocrotirii monumentelor istorice. Lucrările sale - atât cele teoretice, cât și demersul practic - înscriu repere în confruntările dramatice ale patrimoniului cultural cu oamenii și vremurile. A contribuit la definirea unor teze pe seama rolului și valorii monumentului istoric ca parte a avuției naționale, iar în restaurare a înscris modele de bună practică. Lucrările sale - numeroase și tratate cu minuțioasă devoțiune - au câștigat recunoașterea admirativă a breslei arhitecților și restauratorilor. Formator al fundamentării restaurării pe o documentare riguroasă (de arhivă, în primul rând) a inițiat conlucrarea cu investigatorii (fizicieni, chimiști, biologi) și cu cercetătorii teritoriului (geologi, antropologi, arheologi, topografi, geografi).

În toate lucrările de restaurare a avut în vedere beneficiarul direct cel mai potrivit să folosească, să îngrijească și să protejeze monumentul. În Comisia Națională a Monumentelor Istorice, în Secțiunea Tehnică de Arhitectură și Inginerie, ca membru fondator al Uniunii Naționale a Restauratorilor de Monumente Istorice, dar și ca purtător de cuvânt la importante reuniuni internaționale, arhitectul Călin Hoinărescu a prezentat realizările din țară, a lăudat monumentele istorice și comunitatea restrânsă, dar solidară care le slujește. Modelul profesional și uman pe care arhitectul-restaurator Călin Hoinărescu l-a institui, recomandă și cere elogiarea unor calități excepționale demne de admirația și recunoștința noastră.”

prof. univ. dr. Ioan Opreș - 23 iunie 2023

CÂTEVA DATE BIOGRAFICE

Născut în anul 1944, în comuna Suslănești, județul Argeș. Absolvent al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” în anul 1968. Participant la elaborarea studiilor și documentațiilor de urbanism și de restaurare a monumentelor istorice. Autor al studiului *Locuința rurală din România*, publicat.

În anul 1990 fondează, împreună cu alți specialiști, Asociația Română pentru Sate și Târguri - ECOVAST.

LUCRĂRI DE REFERINȚĂ

- I. Elaborarea planurilor urbanistice generale ale unor localități cu patrimoniu arhitectural reprezentativ din județul Prahova.
- II. Elaborarea documentațiilor de restaurare și refuncționalizare a unor monumente istorice:
 - Casa memorială Nicolae Iorga din Vălenii de Munte
 - Casa Hagi Prodan din Ploiești
 - Biserica lui Antonie Vodă din Târgșoru Vechi
 - Castelul Iulia Hasdeu și „Casa cu Grifoni” din municipiul Câmpina
 - Ansamblul fostei mănăstiri Apostolache, județul Prahova
 - Biserica mănăstirii Sinaia
 - Conacul Bellu, Urlați, județul Prahova
 - Biserica mănăstirii Măxineni, județul Brăila
 - Casa cu Blazoane, Chiojdu, județul Buzău
 - Palatul Culturii (fostul Palat al Justiției) din Ploiești

Premii și nominalizări pentru proiecte de restaurare, studii și publicații:

DISTINCȚII INTERNAȚIONALE

2004, Germania (München) - Europa Nostra, Medalia „Patrimoniul Cultural al Uniunii Europene”

2000, România (Iași) - Asociația Europeană a Antreprizelor de Restaurare, Medalia pentru activitatea desfășurată în domeniul restaurării monumentelor istorice

1999, Ungaria (Budapesta) - Medalia „Ministerul Culturii și Moștenirii Culturale”

1995, Belgia (Bruxelles) - Medalia „Patrimoniul Arhitectural European” pentru proiectul-pilot Mănăstirea Apostolache, județul Prahova

DISTINCȚII NAȚIONALE

2015, București - Premiul „Duiliu Marcu”, Academia Română
2012, București - Uniunea Arhitecților din România, Diplomă de excelență pentru contribuții deosebite în promovarea arhitecturii românești

2008, Ploiești - Consiliul Local al Municipiului Ploiești, „Cetățean de onoare al municipiului Ploiești”

2002, București - Ministerul Culturii și Cultelor, Diploma de merit UNRMI pentru cercetarea, conservarea, valorificarea și protejarea patrimoniului cultural național

2000, București - Președintele României, Ordinul Național „Pentru Merit”, în grad de Cavaler

1996, București - Patriarhia Ortodoxă Română, „Crucea Patriarhală”

1991, București - Uniunea Arhitecților din România, Medalia jubiliară „100 de ani de la înființarea Societății Arhitecților Români”

O PREZENȚĂ REMARCABILĂ ȘI REMARCATĂ

Congresul Patrimoniului - Cotroceni, 24-25 septembrie 2015

„Restaurarea monumentelor: Tradiție + Inovație = Continuitate”

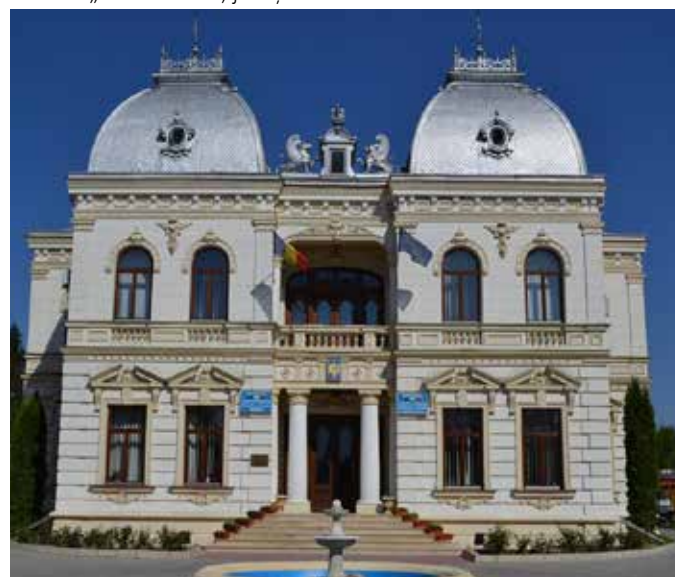
„Restauratorul trebuie să fie familiarizat cu meșteșugurile tradiționale... Un exemplu relevant este restaurarea casei din Slănic, care a servit drept sediu al administrației salinei în vremea lui Cantacuzino, la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

Palatul Culturii din Ploiești

Castelul „Iulia Hasdeu”, județul Prahova

Vila Ștefănescu - „Casa cu grifoni”, azi primăria Municipiului Câmpina

Halele Centrale din Ploiești

Este vorba despre o clădire cu partea inferioară construită din bolovani de râu, iar partea superioară realizată din structură de lemn, cu împletitură de nuiel și lipitură din lut. Așadar, un meșteșug care a dăinuit până acum aproximativ 200 de ani și pe care restauratorul de astăzi trebuie să-l cunoască în detaliu.

Această cunoaștere implică însă și capcane. Împletiturile din nuiel de alun, despre care mulți cred că sunt simple, pot fi înșelătoare. Nuielul trebuie tăiat într-o anumită perioadă a anului, despicate într-o zonă specifică și pregătite cu grijă, pentru ca împletitura să fie rezistentă și să poată susține lipitura de lut aplicată ulterior.

Ceea ce m-a preocupat în mod special a fost să salvez, în context netulburat - cum spunem noi -, elementele autentice care s-au păstrat. Iată, de pildă, lipitura de lut, veche de 300 de ani, care încă rezistă pe structura de lemn.

Un element interesant este modul în care se execută astăzi lipitura de către cei care mai cunosc acest meșteșug. Poate părea surprinzător, însă lipitura implică multă știință - atât în compoziția materialului, cât și în alegerea vegetației care se adaugă. Fiecare componentă are un rost bine determinat. A trebuit, așadar, să coordonez și să îndrum această suită de lucrări cu o vechime considerabilă.

Care este inovația? Pentru a putea păstra netulburate elementele componente ale învelitorii și ale structurii, inclusiv suprafețele extinse din lipitura originală, a fost necesară o intervenție la nivelul inferior al clădirii. Astfel, casa a fost ridicată pe vinciuri, cu o jumătate de metru, separând nivelul superior de cel inferior. Lucrările de consolidare s-au realizat la partea de jos, folosind materiale și tehnici tradiționale. Mortarul era compus din lut, nisip și var.

S-ar putea crede că este o lucrare modestă, făcută «pe sărăcie». Nimic mai fals. Într-o zonă seismică, cu cunoștințele de atunci, acest tip de mortar avea rolul de a disipa energia cutremurului. Dacă s-ar fi folosit un mortar rigid, acesta ar fi crăpat la primul semn de mișcare seismică, ducând la distrugerea construcției.

În ultimele decenii ale secolului al XX-lea, casa a fost tencuită cu ciment, ceea ce a dus la degradarea sa. Materialul nu a rezistat, iar intervenția a înrăutățit situația. Așadar, chiar și o casă care pare sărăcăcioasă din punct de vedere tehnologic poate ridica probleme importante, ce trebuie rezolvate cu atenție și pricepere.”

CĂLIN HOINĂRESCU LA 125 ANI DE LA ÎNFIINȚAREA SAR (SOCIETATEA ARHITECȚILOR ROMÂNI): 1891-2016

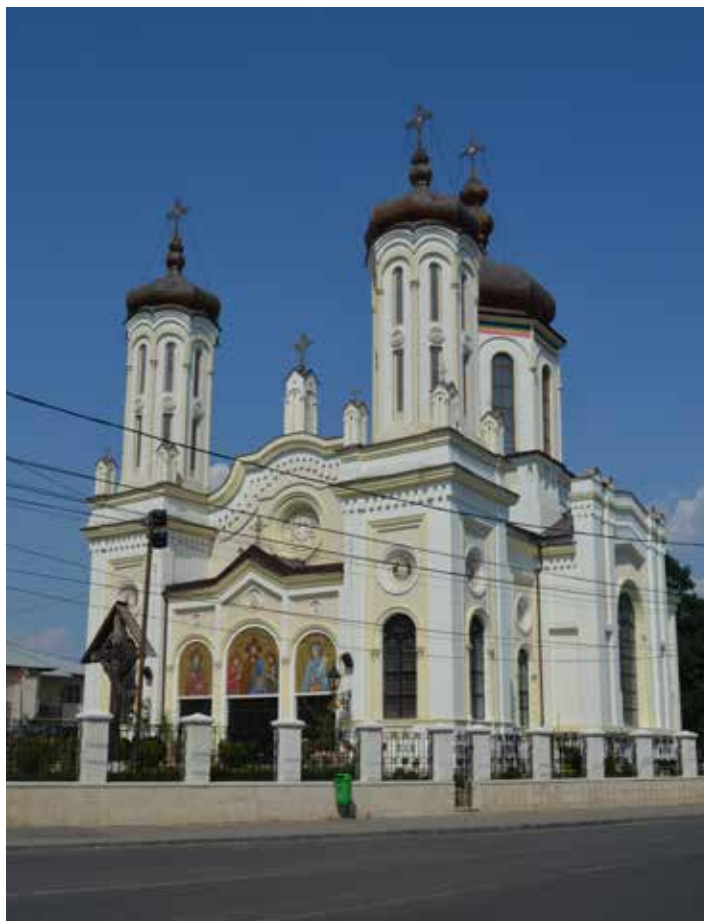
„Am crescut sub semnul văzului - așa se numește și expoziția. Spiritualitatea, în forma ei arhitecturală, a fost disecată într-o publicație celebră din 1915, în care se făcea distincția între ceea ce se află sub semnul tactilului, al tectonicului, al liniarului, al vederii în plan, al planității și, pe de altă parte, sensibilitatea vizuală a formelor afectonice, deschise, cu unitate multiplă și percepție individuală. Am avut șansa, încă de foarte tânăr, să fiu aproape de Grigore Ionescu și să mă obișnuiesc cu clădirile vechi, copilărend în Câmpulung.

Am început meseria ca proiectant de hoteluri și am nimerit nu în perioada structuralistă, seacă, a metalului și țevilor, ci într-o perioadă a neoplasticismului, în care forma era modelată. Aveți, de exemplu, imaginea hotelului Silva, unde forma este fluidă.

A fost cutremurul din 1977, iar Grigore Ionescu a venit la noi și ne-a rugat să ne ocupăm de monumente - cum este, de pildă, casa savantului Nicolae Iorga de la Vălenii de Munte. Cum aveam deja cunoștințe de șantier, am pornit pe calea restaurării monumentelor. De atunci, am o listă lungă de astfel de lucrări, în toate simțind pulsând spiritul bizantin.

Eu am fost un adept al bizantinismului și recunosc că nu prea am dat atenție Occidentului - sunt bătrân, dar să ne gândim la ce spunea Toma Socolescu și alți mari arhitecți: să nu mai imităm Occidentul. Ei bine, această lecție încă n-am învățat-o complet, dar va trebui s-o învățăm.

Toma Socolescu, un mare arhitect și teoretician al țării, afirma că, dacă vrem să ieșim în lume prin identitatea noastră, nu vom reuși decât prin spiritul bizantin.

Biserica „Sfânta Vineri” din Ploiești

Biserica „Sf. Ioan Botezătorul” - Mănăstirea Măxineni, județul Brăila

Muzeul „Conacul Bellu”, Urlați

Muzeul „Casa de târgoveț din secolele al XVIII-lea - al XIX-lea”, Ploiești

Muzeul Memorial „Nicolae Iorga” Vălenii de Munte

Civilizația bizantină s-a încheiat prin unirea a două mari culturi: greacă și persană. Occidentul nu a ajuns niciodată la acel nivel de profunzime culturală.

Este un fals crezul că, dacă facem o casă gigantică, ea este automat și monumentală - nici pe departe. Vă dau un exemplu: avem o casă de doar opt pe zece metri, restaurată în județul Buzău, pe care sperăm să o transformăm într-un centru cultural. Îi invităm cu această ocazie pe domnii studenți să o viziteze (n.n. - Casa cu Blazoane din comuna Chiojdu).

Iată și biserica a cărei restaurare mi-a adus Premiul Academiei: biserica Mănăstirii Măxineni (n.n. - Ansamblul Voievodal), ctitorie a marelui Matei Basarab. N-am mai întâlnit nicăieri atâta perfecțiune, fluiditate și coerență. Am restaurat și alte monumente și am înțeles că, pe vremuri, oamenii chiar știau arhitectură - de la cum se cerne nisipul, la cum se face mortarul, cum se fabrică cărămida și cum se construiesc schelele. Cei cu adevărat pricepuți deveneau, în timp, maestri.

Și ce era maestrul? Dacă ne ghidăm după definiția masonică: «cel care adună cele risipite și împrăștie lumina». Am simțit această definiție împlinită în frumusețea care a renăscut prin restaurarea bisericii Măxineni.”

INAUGURARE CASA DE ODIHNĂ ȘI CREAȚIE - SINAIA

În primăvara anului 2016, lucrările au fost finalizate, iar în prezența șefului de proiect, arh. Călin Hoinărescu, a avut loc ceremonia de inaugurare, prin tăierea panglicii. Delegația oficială a fost condusă de doamna arhitect Viorica Curea, în al cărei mandat s-a dus la bun sfârșit ceea ce fusese început odată cu achiziția clădirii, în timpul mandatului domnului arhitect Petre Derer.

Vă invit, așadar, pe lângă materialul fotografic de pe pagina următoare, să explorați întreaga arhivă accesând următorul link: <https://we.tl/t-CUuEmciycj>

De interes este și prezentarea în format PowerPoint, în care, cu ajutorul planurilor fiecărui nivel și al imaginilor, am încercat să ilustrăm condițiile de cazare, precum și poziția excepțională a clădirii, ce oferă o vedere panoramică atât asupra stațiunii, cât și a peisajului spectaculos al versantului montan din apropiere.

INAUGURARE CENTRUL DE CULTURĂ ARHITECTURALĂ „CASA CU BLAZOANE” - CHIOJDU, JUD. BUZĂU

Într-o frumoasă zi de iunie a anului 2016, imediat după schimbarea conducerii Uniunii Arhitecților din România, ambele președinte - doamna Ileana Tureanu (în funcție) și doamna Viorica Curea (fost președinte) - împreună cu membrii Senatului UAR și alți colegi arhitecți, am poposit la Chiojdu, în primitoarea ogradă a „Casei cu Blazoane”.

Ne-a întâmpinat cu multă bucurie „vinovatul” acelei realizări de excepție, începută sub conducerea și la inițiativa lui Petre Derer, a cărui viziune ne-a speriat, pe bună dreptate, atunci când casa nu era decât o ruină jalnică.

Din puținele informații pe care am reușit să vi le prezint până în acest moment despre colegul Călin Hoinărescu, bănuiesc că inclusiv cei mai tineri studenți arhitecți pot înțelege cu ușurință meritele deosebite ale acestui mare arhitect restaurator.

„Casa cu blazoane”, com. Chiojdu, județul Buzău

Vila „Constantin Pandele”, Sinaia

El a reușit să readucă la viață o ruină căreia nimeni nu-i mai acorda vreo șansă, transformând-o într-o bijuterie arhitecturală, admirată de ani de zile de sute și sute de vizitatori. Incinta „Casei cu Blazoane” a găzduit, de-a lungul timpului, numeroase evenimente culturale și școli de vară, în cadrul cărora organizatorii au căutat să insuflă tinerilor - și în special studenților arhitecți - respectul pentru această avere inestimabilă pe care o reprezentăm. Avem încă un patrimoniu construit valoros, care așteaptă să fie pus în valoare de generațiile tinere ce studiază disciplinele restaurării - precum ne bucurăm să avem și noi în Sibiu, la secția de profil a UAUIM.

Îi invit pe toți cei care citesc aceste rânduri să asculte ceea ce Călin Hoinărescu a spus atunci, chiar la fața locului: <https://we.tl/t-ss3BrvXhqj>. Sper că nu veți ezita să vă planificați o deplasare la Casa cu Blazoane, pentru a vă caza acolo și a vizita împrejurimile. Rețineți că acest loc poate găzdui evenimente culturale și școli de vară dedicate meșteșugurilor tradiționale.

BIENALA NAȚIONALĂ DE ARHITECTURĂ 2023 ÎNTR-UN CENTRU COMERCIAL

Text: Angela LUPȘEA

PREMIERĂ LA ORADEA

Pentru prima dată în Oradea, Bienala Națională de Arhitectură - cel mai important eveniment profesional al breslei arhitecților din România - a fost prezentată publicului într-un spațiu comercial: Shopping Park Oradea. Organizată de Filiala Bihor a Uniunii Arhitecților din România, prin implicarea doamnei Angela Lupșea, expoziția a reprezentat o mutare simbolică a arhitecturii din spațiile tradiționale de expunere către inima cotidianului urban, acolo unde publicul larg trăiește, circulă și se întâlnește.

„Arhitectura se face ÎMPREUNĂ!” a fost tema ediției 2023 - un apel sincer și necesar la colaborare, responsabilitate colectivă și solidaritate profesională într-un context urban și climatic tot mai complex.

Arhitectura, ca formă de cultură vie

La vernisajul desfășurat pe 10 aprilie, în spațiul expozițional din zona cupolei ERA, au luat cuvântul arhitecții Ildiko Mitru și Ernest Pafka, iar invitatul special Dacian Palladi a subliniat dimensiunea culturală profundă a fiecărui gest arhitectural:

„Până la urmă, toți cei implicați în proiectarea și realizarea dezvoltărilor urbanistice, de un fel sau altul, realizează de fapt (și) un act de cultură. Un act care nu doar că răspunde unor nevoi, dar, mai mult, este expresia concretă - materială, dacă vreți - atât a specificităților și putințelor prezentului, cât și o proiecție aspirațională a celor care l-au gândit și finanțat”.

Spațiul comercial a devenit astfel un catalizator cultural, oferind vizitatorilor o experiență neașteptată: o seară la cumpărături putea deveni prilej de introspecție asupra modului în care arhitectura modelează vieți și comunități.

O ediție dedicată generațiilor tinere

Președintele Uniunii Arhitecților din România, arh. Ileana Tureanu, a transmis un mesaj despre forța noii generații de arhitecți, care a dominat competiția acestei ediții:

„Tinerii s-au impus și au câștigat tot ce se putea câștiga: premii, respect, popularitate. Spuneam că față de tineri avem obligații. Acum, aș spune că față de tineri avem pretenții!”.

Participarea a fost record: 760 de proiecte înscrise, peste 3.000 de autori, 34 de premii acordate și 51 de nominalizări. Cele 60 de panouri expuse în Oradea au reflectat diversitatea și complexitatea fenomenului arhitectural românesc, de la reabilitări patrimoniale până la amenajări interioare, de la proiecte rurale inovatoare până la arhitectură urbană cu impact social.

De la București la Oradea, din galerie în mall

Bienala a fost itinerată în orașe importante din România - București, Cluj-Napoca, Iași, Sibiu, Craiova, Târgu Mureș - iar includerea Oradei în acest circuit a adus un plus de valoare și vizibilitate spațiului local. Alegerea unui centru comercial ca loc de expunere a fost o premieră națională și o reușită în demersul de democratizare a culturii arhitecturale.

Un mesaj pentru toți: „Împreună reușim”

Textul manifest al Bienalei a fost mai mult decât un slogan - a fost o declarație de intenție:

„ÎMPREUNĂ învățăm din trecut, construim în prezent și privim către viitor... ÎMPREUNĂ educăm libertatea de creație întemeiată pe etică și solidaritate. ÎMPREUNĂ reușim și nu lăsăm pe nimeni în urmă”.

Evenimentul a oferit nu doar o panoramă a arhitecturii contemporane, ci și un spațiu de întâlnire între profesioniști, studenți, dezvoltatori și publicul larg. A devenit o lecție despre cum cultura se poate infiltra firesc în viața de zi cu zi, aducând sens, reflecție și inspirație.

EDIȚIA A VII-A

Text: Ion ANDRIU

ZILELE ELEVULUI ARHITECT

Structurile breslei noastre din nord-estul țării manifestă un permanent interes pentru identificarea și încurajarea tinerilor cu deschidere și interes pentru profesia și disciplina arhitecturii și, în general, a artelor vizuale. Astfel, dincolo de cunoscuta preocupare pentru protecția și valorificarea patrimoniului, continuăm cu sprijinirea și promovarea liceenilor din învățământul vocațional de arhitectură și arte vizuale. Deci, nici sfârșitul de mai, atât de rece și ploios, nu a putut împiedica buna desfășurare a celei de-a VII-a ediții a manifestării „Zilele Elevului Arhitect”, găzduită în mod tradițional la „Centrul de Arhitectură, Cultură Urbană și Peisaj, Uzina de Apă” - Suceava. Acest eveniment a intrat în calendarul obișnuit al sfârșitului de an școlar, la care participă elevii din ciclul superior al învățământului vocațional de arhitectură și arte vizuale, cu implicarea activă a cadrelor didactice de specialitate și reprezentanții breslei arhitecților aparținând Sucursalei și Filialei zonale, organizatorii manifestării.

Manifestarea a ocazionat selecționarea celor mai performante și reprezentative lucrări de proiecte de arhitectură, desene, picturi și machete realizate de elevii Colegiului de artă „Ciprian Porumbescu” din Suceava și Liceului de artă „Ștefan Luchian” din Botoșani, într-o expoziție cuprinzând zeci de lucrări ordonate și expuse pe categorii și programe de studiu. Demersul reprezintă un stimulent pentru continuarea și perfecționarea activității de învățământ vocațional, scopul final fiind optimizarea calității învățământului de specialitate, cu rezultat final într-un impact viitor, dar concret, asupra calității producției de arhitectură și urbanism ale țării. Juriul, format din membri marcanți ai breslei arhitecților, artiștilor plastici și mediului academic implicat, a analizat și ierarhizat valoric lucrările, stabilind premii grupate pe domeniile specifice programului de învățământ mediu al artelor vizuale, respectiv în categoriile de arhitectură, machete, desen și grafică.

Expoziția-concurs a fost inaugurată printr-un vernisaj moderat de arhitectul Ion Andriu, președintele Sucursalei Suceava - Botoșani a U.A.R., vicepreședinte al Filialei OAR, care a mulțumit tuturor factorilor implicați în efortul de mobilizare și organizare, felicitând tinerii participanți, elevii suceveni și botoșăneni care, prin entuziasmul și implicarea lor activă, au asigurat continuitatea și ținuta corespunzătoare a acestei manifestări. A subliniat și implicarea colegilor și cadrelor didactice care și-au manifestat interesul, cu responsabilitate și permanent efort pentru pregătirea viitoarei generații și a sfătuit din nou tinerii prezenți să nu negligeze documentarea și lectura, căci numai astfel vor putea dobândi o cultură generală și profesională atât de necesară viitoarei lor cariere. În calitate de fost cadru didactic a amintit cu satisfacție faptul că și anul acesta șefii de promoție de la Facultatea de Arhitectură din Iași sunt foști elevi ai Colegiului de artă „Ciprian Porumbescu”, dovadă că talentul, seriozitatea și efortul sunt recunoscute și apreciate.

Domnul arhitect Constantin Gorcea, președintele Filialei teritoriale Nord-Est a Ordinului Arhitecților din România, membru în Senatul UAR, a transmis aprecierea pentru calitatea lucrărilor expuse și, în calitate de membru al juriului, a detaliat unele criterii de apreciere considerând că înțelegerea acestora va fi de folos și viitorilor studenți. A detaliat și despre specificul cunoscutului sediu al breslei locale a arhitecților, transformat, printr-un inspirat demers, dintr-un banal rezervor de apă într-un veritabil spațiu adaptat diverselor activități profesionale, artistice și culturale. Doamna director a Liceului de artă „Ciprian Porumbescu”, Alexandra Bejenaru, a reiterat satisfacția pentru buna colaborare dintre școală și breasla locală a arhitecților, cu rezultate benefice și vizibile. A expus și unele inițiative privind optimizarea învățământului vocațional. Profesorul Nicolai Moroșan, vicepreședintele Filialei Suceava a Uniunii Artiștilor Plastici, a amintit momente semnificative din experiența sa de cadru didactic în formarea și modelarea elevilor care speră că vor deveni adevărați artiști.

Arhitectul Mihai Tulbure, vicepreședinte al Sucursalei Suceava - Botoșani a U.A.R., implicat în organizarea activității structurii profesionale din zona județului Botoșani, a detaliat despre manifestarea „Arhitectura Locală”, care a fost inaugurată pe 30 mai la Galeria de artă „Casa Zamfirescu”, din municipiul Botoșani. Evenimentul, aflat la a III-a ediție, are drept scop promovarea și cunoașterea monumentelor și valorilor artistice și de arhitectură din zonă, spațiu care a beneficiat de implicarea unor personalități de vârf din domeniul arhitecturii și artelor vizuale.

Cadre didactice de la cele două unități de învățământ, respectiv dna dr. arh. Georgiana-Larisa POPA, prof. arh. Monica G. Ailincăi, prof. Raluca Agavriloae, au apreciat nivelul lucrărilor prezentate și au expus propuneri de optimizare a procesului de învățământ vocațional.

Juriul manifestării a acordat următoarele premii:

- PREMIUL ANUAL PENTRU ARHITECTURĂ - PROMOȚIA 2025 elevului BARBACARU DAVID de la Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava pentru lucrarea „PLANETARIU” (proiect+machetă)
- PREMIUL FILIALEI NORD-EST A O.A.R. – SUCEAVA elevilor CIOT ELENA și COTLEȚ DAVID de la Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava pentru lucrarea „CAFENEA” (proiect+machetă)
- PREMIUL FILIALEI NORD-EST A O.A.R. – BOTOȘANI elevului SIDORIAN EDUARD-IULIAN de la Liceul de artă „Ștefan Luchian” Botoșani pentru lucrarea „casa SOFIAN” (grafică)
- PREMIUL SUCURSALEI SUCEAVA – BOTOȘANI a U.A.R. elevei POPU LUISA de la Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava pentru lucrarea „Complex de vacanță la munte” (proiect + machetă)
- PREMIUL FILIALEI UNIUNII ARTIȘTILOR PLASTICI elevei ARAMĂ ANDREEA de la Liceul de artă „Ștefan Luchian” Botoșani pentru lucrarea „casa David Costner” (grafică)
- PREMIUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI BOTOȘANI elevei CIUBOTARIU ILINCA de la Liceul de artă „Ștefan Luchian” Botoșani pentru lucrarea „Biserica Lipovenească - Botoșani” (pictură)
- PREMIUL PRIMĂRIEI MUNICIPIULUI SUCEAVA elevului OLARIU CRISTIAN de la Colegiul de Artă „Ciprian Porumbescu” Suceava pentru lucrarea „Oraș sustenabil” (proiect)

Similar altor ediții, întâlnirea dintre elevi, cadre didactice participante și organizatori a constituit o ocazie și pentru schimburi de experiență, împărtășirea unor impresii, analize a lucrărilor prezentate, rezultatul fiind o mai bună cunoaștere și implicare în pregătirea de specialitate a tinerei generații.

Următoarea săptămână, „Uzina de Apă” a găzduit manifestări din cadrul Festivalului Internațional „Zilele Teatrului Matei Vișniec”, care s-au desfășurat într-un nou spațiu, respectiv în fosta sală a pompelor, care urmează să fie amenajată pentru a se putea organiza manifestări culturale de amploare sporită printr-o colaborare cu proprietarul clădirii, respectiv Primăria Municipiului Suceava. Odată cu finalizarea acestei intenții, sediul breslei locale a arhitecților va deveni un veritabil centru cultural cu oportunități și valențe multiple.

Alliance Française
Suceava - Roumanie

Text: Ion ANDRIU

ALIANȚA FRANCEZĂ SUCEAVA

După lungi demersuri de îndeplinire a unor criterii de conformitate oficială, în 2021 a luat ființă Alianța Franceză Suceava, prima asociație culturală locală de acest tip, înființată după 1989 în România. Breasla arhitecților a contribuit la coagularea asociației, întrucât U.A.R. și Filiala teritorială Nord-Est a O.A.R. s-au numărat printre membrii fondatori și contribuie la complexa activitate culturală, educațională, de cunoaștere și promovare a limbii și culturii franceze și a francofoniei, alături de comunitatea profesorilor de limbă franceză și instituții precum Universitatea „Ștefan Cel Mare”, Consiliul Județean, Primăria Suceava și altele.

Noul ambasador al Republicii Franceze, Excelența Sa dl Nicolas Warnery, aflat în vizită oficială la Suceava, împreună cu o delegație oficială, a vizitat județul și a făcut o vizită la sediul Alianței Franceze, unde a fost primit de prof. univ. Sanda-Maria Ardeleanu, președinte de onoare al A.F.S., de prof. univ. ing. Valentin Popa, președinte A.F.S., și de membrii reprezentanți ai Consiliului Director al instituției. Cu această ocazie, a fost prezentată varietatea activităților culturale, educaționale, artistice ale Alianței. Această structură apolitică se dorește a fi și o interfață între mediul economic, administrativ și instituțiile francofone, urmărind o integrare optimă cu activitățile culturale, educative, economice, turistice, de interes pentru comunitatea locală.

Vizita delegației franceze s-a încheiat cu o deplasare la Mănăstirea Dragomirna, unde au fost așteptați de maica stareță Maria Magdalena Gherghina și membrii A.F.S. Sanda-Maria Ardeleanu, prof. univ. Mircea Diaconu, prof. Mariana Șovea, director A.F.S., arh. Constantin Gorcea, autor al ultimei etape de restaurare a Mănăstirii, arh. Ion Andriu, membru în Colegiul Director al Alianței. Oaspeții și-au exprimat aprecierea pentru cele văzute și pentru atmosfera și spiritualitatea emanate de monument și locație.

La invitația maicii starețe, vizitatorii au luat parte la o cină monahală, care a prilejuit un interesant și instructiv dialog interactiv între cei prezenți. Excelența Sa dl ambasador Nicolas Warnery a dovedit reale cunoștințe și surprinzător de concrete detalii despre viața culturală și istoria recentă a României, impresionante chiar și pentru un diplomat de carieră și rasat om de cultură. Arh. Constantin Gorcea a făcut o prezentare a conceptului de restaurare a mănăstirii, urmărind continuitatea poziției restauratorului inițial, arhitecta Ioana Grigorescu. Arh. Ion Andriu a reamintit aportul școlii franceze la formarea învățământului de arhitectură de la noi și contribuția unor mari arhitecți parizieni la edificarea unor construcții emblematice ale României moderne, realizate în perioada regelui Carol I. Participanții la dialog au evidențiat paralele și diferențe în evoluția arhitecturii și vieții culturale din Europa contemporană.

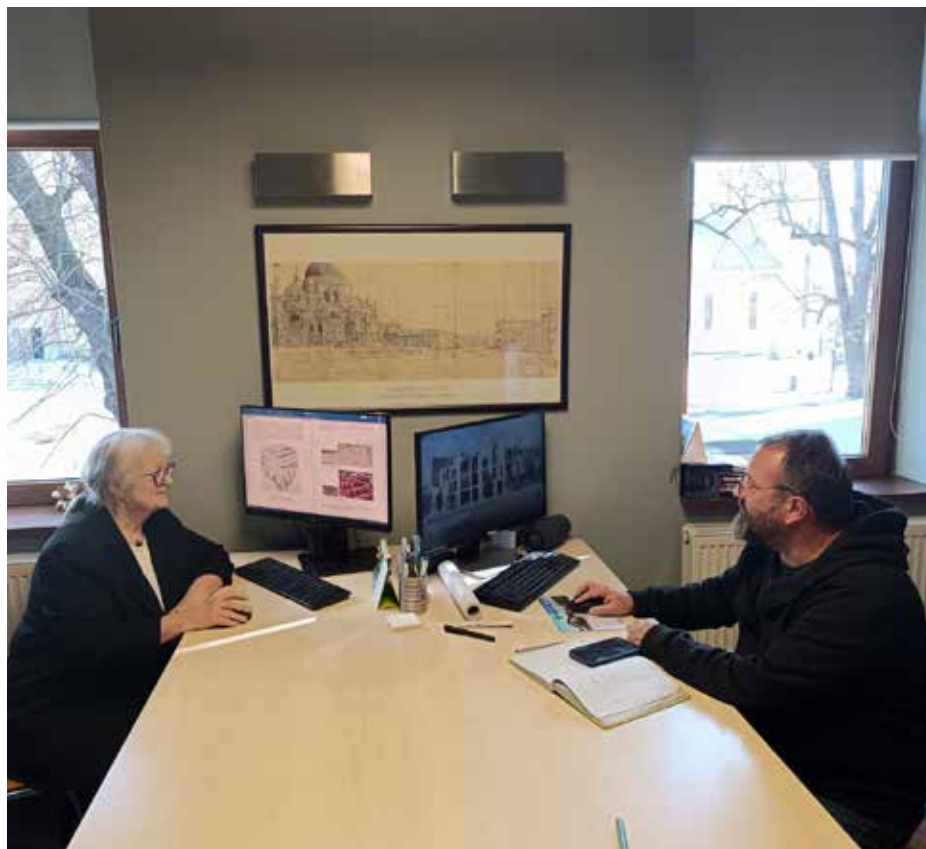
Acest prilej a adus în memorie contactul din debutul profesiei cu foști prim-secretari de județe din această parte a țării, care au fost sau au devenit ambasadori ai țării și s-au remarcat doar prin apetitul pentru mâncăruri, băuturi fine, dar și de lacunele de exprimare chiar și în limba română. Cu regret, putem constata că există încă și azi o anumită păguboasă continuitate în criteriile de (contra)selecție a cadrelor din diverse domenii, cu consecințe nefaste pentru viitorul țării și al națiunii. Sperăm că reușim să ne desprindem de asemenea „tradiții” malefice venind din trecut și să promovăm în sfârșit modele și repere valorice reale.

ILDIKO MITRU ȘI ȘTEFAN PASKUCZ

Interviu radiofonic realizat de
Sebastian CRĂCIUN

TENACITATEA ARHITECTURII DE CALITATE

Ildiko Mitru, absolventă a Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” București, a urmat Cursuri de restaurare a monumentelor istorice, cursuri postuniversitare de conservarea patrimoniului arhitectural și urban la Universitatea din Leuven, Belgia, și la Universitatea din Eger, Ungaria, și de managementul protejării acestora la National Trust, Anglia.

Experiența sa profesională s-a desfășurat la Consiliul Județean Maramureș, Oficiul Județean pentru Patrimoniul Cultural Național și, din anul 1998, în cadrul firmei de proiectare 9.OPTIUNE SRL, a cărei activitate a fost prezentată în publicațiile „51 DE BIROURI DE ARHITECTURĂ DIN ROMÂNIA”.

Activitatea sa a fost remarcată și premiată.

Revitalizarea Centrului Istoric al Municipiului Baia Mare a obținut numeroase premii, de la PREMIUL I la Concursul de idei - din partea Primăriei Baia Mare, până la Diploma de Excelență a OAR, Marele Trofeu și Premiul „Nicolae Ghika-Budești” al Ministerului Culturii și Cultelor.

Reabilitarea Pieței „Libertății” din Baia Mare a obținut Premiul Arhitext Design, al Trienalei de Arhitectură. Premii a obținut și pentru Birouri Ciplea - Baia Mare, Hotel „Diafan” - Baia Mare, Muzeul Cetățele și Pavilion Expo-Baia Mare.

A fost distinsă, alături de Ștefan Paskucz, cu Premiul Președintelui la Bienala Națională de Arhitectură 2018 și cu Premiul Academiei Române „Duiliu Marcu”, în anul 2019, pentru „Restaurare și reabilitare Colonia Pictorilor din Baia Mare”.

Ștefan Paskucz a absolvit Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, departament Arhitectură, a urmat studii postuniversitare în domeniul restaurării patrimoniului arhitectural, are formare europeană în restaurare arhitecturală cu stagiu la Veneția și profesează în aceeași firmă 9.OPTIUNE. Este atestat RUR, MCC și este membru fondator al Fundației „ARTE +”.

În calitate de președinte al Ordinul Arhitecților din România NV, timp de 8 ani, a răspuns de proiectele culturale, a organizat școli de vară, simpozioane pe tema „Sincretismul între arte” (cu UAP Baia Mare) - arhitectura și fotografia (2013), arhitectura și grafica (2014), arhitectura și pictura (2016), arhitectura și muzica (2017), arhitectura și teatrul (2018).

Organizează evenimente culturale, Festivalul de Jazz.

A obținut Marele trofeu al Ministerului Culturii și Cultelor 2004, Premiul „Nicolae Ghika-Budești”, Diploma Președintelui Ordinului Arhitecților din România 2009, Premiul III la concursul Helsinki Philips City-People-Light Award 2015, Mențiunea LAUD pentru Designul unui Spațiu public în Centrul Istoric, Premiul Juriului la Trienala de Restaurare 2016, German Design Award 2018 și Premiul Bienalei Naționale de Arhitectură 2018 pentru Reabilitarea și promovarea identității culturale și istorice a Pieței Cetății și Turnul Ștefan.

- Cum ați descrie atmosfera biroului dvs. de arhitectură?

Ștefan Paskucz: Pentru mine, și pentru noi toți, cred că este o a doua familie. Suntem puțini, ne înțelegem bine, acum avem colegi tineri și devine o relație parentală puțin. Este un spațiu plin de calculatoare și foarte multă electronică, pentru că totul se face pe calculator, dar totul este comandat de mintea, mâna și talentul omului. Calculatorul este doar un instrument.

- Încă nu există inteligență artificială în arhitectură?

Ștefan Paskucz: Ba da, dar noi, arhitecții, încă ne situăm bine pe lista asta a AI-ului...

- Credeți că arhitectura este artă sau știință?

Ildiko Mitru: Trebuie să fie artă, ca să fie de calitate. Asta rămâne în istorie pentru a deveni patrimoniu. Trebuie să fie neapărat și tehnologie, tehnică, știință, pentru că trebuie să funcționeze, nu numai să placă. Dar asta depinde și de funcțiune. Un muzeu trebuie să fie 99% artă, un spital trebuie să fie 99% fabrică.

- De unde atâta tenacitate? Peste 10 ani de luptă pentru un proiect emblematic pentru Baia Mare.

Ștefan Paskucz: Asta ne-am propus împreună cu Ildiko de când am început să lucrăm la primele proiecte. Tot timpul gândeam și desenam ceva pentru oraș. Aceste proiecte mari care ne-au consacrat sunt proiecte inventate de noi. Nu au venit comenzile la noi. Noi am inventat proiectele astea și am încercat să aducem oameni aproape de proiect și până la urmă să rezoneze cu noi. Am vrut să-i „virusăm” cu ideile noastre, să vină alături de noi. Asta a fost și „Piața Cetății”, și „Colonia Pictorilor”, proiecte la care am lucrat ani mulți pentru a convinge că sunt lucruri care trebuie făcute. Că vor deveni emblematice pentru oraș.

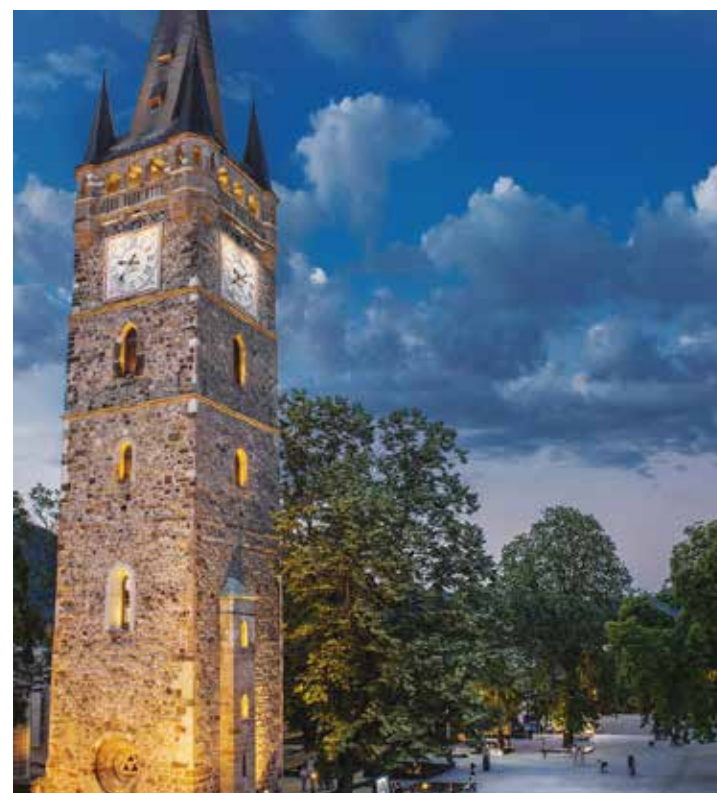
Ildiko Mitru: „Piața Cetății” a fost generată de un alt proiect - Reabilitarea centrului istoric, care a fost un concurs de idei. Și am început săpăturile, cercetările, documentarea. Atunci s-au cristalizat o mulțime de elemente care puteau să genereze proiecte în viitor. Am avut mare noroc cu Ștefan, pentru că era fan al istoriei și am urmărit istoria orașului și toate proiectele astea, sunt legate de regenerarea istoriei. Orașul are o pecete, o ștampilă care datează din secolul al XVI-lea. Este o ștampilă de mari dimensiuni, octogonală, care are personajele relevante pentru oraș: Stejarul, Minerul, Sfântul Protector al orașului, dar textul, scris în latină, este cel mai interesant: „Iubirea între cetățeni este puterea orașului”.

În piața principală a orașului gravitează toată zona istorică, are o fântână arteziană care este prelucrată de un artist și el a interpretat această ștampilă la altă scară. Revenim la Piața Cetății. După proiectul pe care l-am făcut pentru centrul orașului, proiectul „Millennium”, pe care l-am finalizat în 2004. Peste 10 ani a durat până s-a maturizat proiectul acesta.

- Un alt proiect unic în spațiul românesc este „Colonia Pictorilor”.

BNA 2018, Premiul secțiunii ex aequo:
Reabilitarea Pieței Cetății și Turnul Ștefan - Baia Mare

Ștefan Paskucz: E foarte lungă istoria acestui proiect. Această colonie a fost fondată în 1905, după ce Simon Hollósy vine la Baia Mare, după ce predase la școala de arte frumoase din München, chemat de Oliver Turman, primarul orașului, care inițial fusese la München să i se facă un portret. Au înființat o școală mică, de vară, și așa a început... primăria a decis să dea școlii terenul coloniei de astăzi, iar din taxa orașului de 2% pe alcool să se construiască atelierele artiștilor. Orașul minier a devenit un pol principal pentru a dezvolta arta, iar colonia a devenit brandul orașului.

- Cum arată colonia?

Ștefan Paskucz: Colonia este formată din cinci clădiri care datează din 1905, 1911 și 1970. Cel care parcurge vizual grădina și vede clădirile simte un demers organic, cum s-au adăugat și au crescut, oarecum, clădirile. Tot ce e făcut de noi în 2000 se simte ca arhitectură contemporană îngemănată cu cea istorică....

- Cum caracterizați învățământul de specialitate și interesul pentru arhitectură în rândul tinerei generații?

Ștefan Paskucz: E un interes mai mare decât credeam. Când mi-am început eu profesia, eram 2.000-3.000 de arhitecți, apoi numărul a devenit dublu, șapte mii, acum suntem 11 mii la nivel național. Învățământul produce mai mulți arhitecți, dar calitatea pe care o au astăzi copiii, pot să spun și pentru că sunt într-o comisie care evaluează la sfârșitul stagiului acești tineri, mi se pare că s-a diminuat. Vin foarte mulți care nu realizează că într-o meserie vocațională trebuie să excelezi. Trebuie să ai talent și să-ți placă. Nu e ca o altă meserie.

Ildiko Mitru: Nu e rău că sunt mulți arhitecți, e rău că nu își văd locul. Mulți nu vor să conceapă că o lucrare îi depășește.

Ștefan Paskucz: Cred că ar trebui să fie primiți în școală atâția studenți cât poate să absoarbă piața. De noi, arhitecții, nu este nevoie, nu suntem folosiți. În Occident, arhitecții fac o grămadă de chestii conexe, pentru că e nevoie de ei. În Milano sunt 12.000 de desenatori, adică mai mulți decât arhitecți suntem noi în toată România. Dar au nevoie de ei. De noi nu au nevoie!

BN A 2018, Premiul Președintelui UAR:
Restaurare și reabilitare colonia pictorilor - Baia Mare

O societate educată are nevoie de serviciile arhitecților. La noi, foarte multe servicii sunt pentru a obține o documentație de autorizare, să poată să înceapă lucrarea. Nu are nevoie de un arhitect să-i ducă până la capăt lucrarea. Cei care apelează la un arhitect sunt cei care-și fac a doua casă în România. Sunt beneficiari care deja sunt foarte educați, știu și să-ți ceară o temă de proiectare. Aici intervine cheia succesului: arhitect bun, beneficiar bun și constructor bun. Dar pentru asta trebuie educație.

- Ați făcut parte din juriile Bienalei de Arhitectură.

Ștefan Paskucz: De la ediție la ediție se vede că nivelul crește. Cred că și lucrările selectate să participe la bienală sunt de bună calitate și sunt multe. Deja încep să fie multe în România. Mai avem de lucrat la construcții și finisaje. Am fost la Anuala de la Arhitectură într-un juriu. Ne-am dus cu domnul arhitect Katainen, din Finlanda, să vedem lucrările. La un moment dat, el zice: „La voi arhitectura trebuie privită de la distanță. De la 100 de metri privită e foarte ok, dacă o privești de la 20 de metri deja vezi că e prost finisată”. Asta nu ține de concept, care poate să fie impecabil, dar e executată prost. „Ar trebui să puneți baremul de la câți metri să fie privită arhitectura ca să fie de bună calitate”, a continuat domnul arhitect Katainen.

DANIELA RADU ȘI DAN NIȚESCU

Interviu radiofonic realizat de
Sebastian CRĂCIUN

CARIERE ȘI DESTINE ARHITECTURALE DÂMBOVIȚENE

Daniela Radu este profesor de arhitectură la Liceului de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște, unde încearcă să imprime dragostea pentru meseria de arhitect elevilor săi. A urmat Institutul de Arhitectură din București. A fost selectată să lucreze la Casa Poporului, dar după numai un an renunță în favoarea unui proiect de studiu al caselor și gospodăriilor tradiționale românești din zonele de deal și de munte și reușește, în cadrul unui colectiv amplu de arhitecți din întreaga țară, să scoată un album cu lucrările documentate, având ca scop salvarea gospodăriei tradiționale.

Dan Nițescu a fost arhitect-șef al Județului Dâmbovița. Este membru în Senatul Uniunii Arhitecților din România și trezorier al acestei uniuni.

- Astăzi suntem la Târgoviște, unde îi avem interlocutori pe doi arhitecți cu rezultate deosebite, doamna Daniela Radu și domnul Dan Nițescu. Ce v-a determinat să mergeți pe această cale arhitecturală, Daniela Radu?

- Este greu de spus. Cred că primul lucru este că aveam un frate mai mare care a urmat școala de arhitectură și mi s-a părut un lucru deosebit. Cel de-al doilea, care ține mai mult de sentiment, a fost anul 1973, când a fost demolat tot centrul vechi al orașului Pitești. Eu eram piteșteancă, eram plecată atunci și când am revenit în oraș și am găsit devastat tot centrul, cred că acela a fost momentul care m-a determinat să devin arhitect și să fac ceea ce credeam eu că este bine la momentul respectiv.

- Dan Nițescu...

- Eram în liceu, studiam pianul și îmi doream să intru la Conservator. După bacalaureat, am plecat într-o mică excursie cu tatăl meu. El a fost ofițer de carieră, dat afară în 1951 din armată, fiindcă n-a vrut să se facă politruc, și și-a găsit o preocupare în a picta și a vinde tablouri. În acea excursie pe munte, tatăl meu mi-a zis câteva cuvinte: „Gândește-te bine... ce crezi tu că ar fi mai frumos, un arhitect care cântă la pian sau un lăutar care știe să tragă trei linii?”. Mi-a băgat cuiul ăsta în minte și m-a determinat să schimb azimutul. Am reușit din prima la Arhitectură, iar de acolo lucrurile au decurs firesc.

- Dan Nițescu, în arhitectură, cât este artă, cât este știință?

- E o întrebare dificilă. Depinde de subiectul proiectului respectiv. Sunt proiecte în care partea artistică contează 80% cu 20% suport tehnic. Dar sunt și proiecte, cum sunt cele industriale, cele pentru agricultură, pentru zootehnie, mai tehnice. În acestea contează funcționalitatea în primul rând, partea tehnică și se subordonează partea artistică.

- Care este principala calitate a unui arhitect, Daniela Radu?

- Cred că onestitatea. Așa cum este și în viață este și în arhitectură. Talentul, da, e un lucru foarte important, dar și aici, talentul în arhitectură se separă, se desparte. Pentru că poți să ai un talent deosebit pe partea artistică, deci în ceea ce privește esteticul, dar să nu înțelegi partea funcțională a lucrurilor. Și atunci nu ai cum să fii un arhitect bun. Eu cred că cel mai de preț lucru pe care trebuie să îl aibă un arhitect profesionist, nu doar deținător de diplomă, este aceea de a îmbina în fiecare proiect, în proporții foarte corecte, partea estetică cu partea funcțională.

- Dan Nițescu, ați fost arhitect-șef al județului Dâmbovița. Cât de greu mai este cuvântul arhitectului în peisajul politic și economic de astăzi?

- Am fost 25 de ani arhitect-șef de județ. Am prins și 3 ani în regimul comunist, când Ceaușescu dorea să facă la Târgoviște a doua capitală și când primeam proiecte și hotărâri de demolare pe care nu le ceream. Cred că este foarte dificil să caracterizezi ce a urmat după ce m-am pensionat. Simplul fapt că, în cei 12 ani de când sunt pensionar, s-au schimbat șapte arhitecți șefi spune multe. Cred că totuși contează dedicarea. În cei 25 de ani am schimbat 11 președinți de Consilii Județene. Deci pot să

spun că foarte mult contează și omul care are acea putere în mână. Am avut și din cei care m-au sprijinit în toate demersurile, au fost și din cei cu care am avut o relație antagonică. Și sigur, din punct de vedere al legislației, tot ce înseamnă strategie în orice domeniu, inclusiv în arhitectură și în urbanism, este dirijat și condus de factorul politic care face acele strategii. Deci nu poți să nu ții cont și de ceea ce impune factorul politic. Dar cred că abilitatea și profesionalismul sunt calități cu care poți de multe ori să ocolești deciziile care nu se încadrează în trendul și în dorința publică. Trebuie să fii atent și la ceea ce vrea poporul.

- Daniela Radu, v-ați apucat de arhitectură văzând distrugerea Piteștiului. Locuiți în Târgoviște. Care sunt plusurile, care sunt minusurile arhitecturale din fosta capitală a Țării Românești?

- În primul rând, este un oraș încheat de demult. Țasta este un mare plus. Încă mai are clădiri valoroase, deosebit de importante pentru imaginea urbană a orașului. Un oraș mic, modest ca dimensiune, și asta consider că este un plus. Are încă potențial de refacere istorică pentru turism, dar nu numai pentru turiști, pentru locuitorii orașului. Cam astea ar fi plusuri deosebite pentru Târgoviște, față de ce au în general toate orașele. Minusuri? Noua imagine urbană a orașului. S-a construit foarte mult, s-a construit foarte dezordonat în cei 30 de ani de construire liberă, în care fiecare a putut să-și facă ce vrea pe terenul lui. În continuare, mi se pare că terenul foarte valoros al orașului din zona centrală și din fosta uzină UPET, cu spațiile care mai sunt încă libere, și zonele periferice sunt parcă vizate să se facă exact ce este mai prost. Cred că este un mare minus al orașului. Un minus este lipsa de dotări sportive, foarte puține față de numărul de locuitori, lipsa de activități, de manifestări culturale față de potențialul pe care îl are orașul. Și mai cred că minusul suntem noi, populația, că nu ne implicăm suficient, ca oamenii ai urbei.

- Dan Nițescu, puteți identifica probleme de sistem care lovesc domeniul arhitecturii în țara noastră?

- Sigur. Prima și cea mai importantă este absența unei legislații coerente. Imediat după 1989, printre primele legi care au fost anulate de acel CFSN a fost legea sistematizării, prin care, pe argumentul că se restrângea aria satelor, se demolau casele izolate sau cele de la periferie pentru a se restrânge partea de intravilan. O lege a urbanismului a apărut abia în 2001. Deci a fost o perioadă de peste un deceniu în care a fost vid legislativ. Nu a acționat decât legea bunului-simț, care de multe ori lipsește. Mulțumesc lui Dumnezeu că în perioada aceea au fost niște președinți de Consiliu Județean, poate puțin mai obișnuiți cu exercițiul puterii, care au ascultat și de sfaturile noastre și au fost evitate unele excese. Normele de aplicare ale legii urbanismului au apărut în 2016. Deci la două decenii jumătate. Codul de Amenajarea Teritoriului, Urbanismului și Construcțiilor e în dezbatere publică de vreo doi ani. Citeam un interviu al noului ministru al lucrărilor publice, care spera că în septembrie anul acesta să devină operațional acest cod. Din punct de vedere al profesiei de arhitect, cred că profesia, în clipa de față, este scindată. Eu am terminat Facultatea de Arhitectură și Urbanism. Așa scrie pe diploma mea. Cei care termină acum au opțiunea de a termina Facultatea de Arhitectură sau Facultatea de Urbanism sau Facultatea de Amenajări Interioare. Fiecare făcându-și și organizații specifice. Astea cred eu că sunt principalele argumente asupra faptului că nu există o linie coerentă, un concept, în derularea tuturor activităților legate de construcții.

- Daniela Radu, sunteți și profesor la Liceul de Arte „Bălașa Doamna”. Iar la examenul de admitere la Institutul de Arhitectură și Urbanism elevii dumneavoastră de la clasă au o rată de succes de 100%. Cum reușiți această performanță și cât de mare este interesul tinerilor pentru arhitectură?

- Este vorba de elevii care termină clasa de arhitectură a liceului și care urmează să își continue studiile pentru arhitectură. Asta nu înseamnă că toată clasa merge mai departe să studieze arhitectura, ci, în general, ei din timpul liceului văd cam pe unde se situează. Mai există competițiile regionale sau naționale de arhitectură din timpul liceului, există olimpiada, care îi ajută să vadă cam pe unde se situează și, în general, cei care nu sunt foarte pasionați de profesia de arhitect renunță încă din timpul liceului și se ghidează către alte direcții. Pe de altă parte, cred că meritul este al întregului colectiv de la Liceul de Arte, pentru că toți acești copii nu sunt formați doar de noi, câțiva arhitecți care ne-am dedicat acestei noi meserii de dascăli, ci și de restul corpului profesoral. Sunt ajutați mult să crească din punct de vedere al graficii pe care o folosesc în desen, lucru care pentru examenul de admitere contează. Ceea ce urmăresc în primul rând, în timpul celor patru ani de liceu, este să le formez o dragoste poate nu atât de mare pentru profesia de arhitect, cât pentru arhitectura pe care ei o moștenesc în momentul în care se nasc, și pe care trebuie să o respecte. Așa cum își respectă părinții, bunicii, trebuie să învețe să respecte și trecutul cultural, și trecutul construit. Și poate că și asta este un lucru care îi motivează. Am și elevi care merg la facultatea de restaurare din Sibiu, tot cu gândul ca după aceea să poată să se implice și să păstreze cât mai mult din arhitectura pe care, cel puțin aici în Târgoviște, am moștenit-o și de multe ori deplângem că nu avem nici capacitatea financiară și nici potențialul profesional ca să putem să o îngrijim și să îi dăm fața pe care ar merita-o.

- Care este lucrarea dumneavoastră de arhitectură de care sunteți cel mai mândru, Dan Nițescu?

- Sunt coautor la proiectul Cinematografului Independența, singurul, de altfel, din Târgoviște. În prezent este restaurant, pentru că după 1990 a fost abandonat. Este și singurul spațiu expozițional din întregul județ. Nu există o galerie de artă profesionistă în Târgoviște. Artiștii profesioniști expun în foaierul cinematografului. Am mai făcut niște școli care au devenit în timp Școala numărul 1 din Pucioasa și Școala numărul 1 din Fieni, am făcut Sediul RAR, Piața Tricolorului, o sală de sport la Colegiul „Carabela”, care este monument istoric și sala a trebuit să se integreze și ea ca plastică arhitecturală în ansamblu. Am făcut multe lucrări de urbanism, peste 80 de planuri de urbanism general. Am făcut planul de amenajare a teritoriului județului Dâmbovița.

- Daniela Radu, care este stilul arhitectonic preferat și de ce?

- Când îl privesc, îmi place foarte mult stilul neo-românesc. Are grație, are frumusețe, are și robustețe în același timp. Îl poți aplica la diverse tipuri de clădiri, de la clădiri cu suprafețe mari, administrative, așa cum e Primăria Bucureștiului, până la construcții mici, locuințe de mică dimensiune. Acest ar fi stilul care cu adevărat mă încântă. Îmi face plăcere să-l privesc oriunde. Un stil care s-a perimat în ceea ce privește proiectarea, nu se mai potrivește dacă ne gândim la împărțirea funcțională a clădirilor. De multe ori, chiar la cele vechi, trebuie intervenit ca să devină practice pentru viața actuală. Altfel, pot să spun că stilul modernist îmi place foarte mult, acest stil îl consider contemporan. Arhitectul american Frank Lloyd Wright este preferatul meu.

- Unde găsiți sursele de inspirație, Dan Nițescu?

- Am fost arhitectul-șef al județului, iar în primii 2-3 ani „am bătut fiecare colțisor din acest județ” și am văzut lucruri și locuri frumoase, care ar merita păstrate. E mare păcat că în materie de arhitectură nu există niște reglementări și foarte multe din casele vechi sunt distruse. E una din nereușitele mele. Nu am convins să realizăm un muzeu al satului românesc. Două proiecte am avut, cu două amplasamente ideale pentru un astfel de ansamblu, dar vremurile au fost potrivnice.

- Care este orașul pe care îl apreciați cel mai mult din punct de vedere arhitectural, Daniela Radu? Și de ce?

- Cel mai și cel mai mult din tot ce am văzut m-a impresionat Hallstatt din Tirolul austriac. Altfel, dacă e să dau definiția celui mai frumos oraș, e cel în care am vecini buni, mă simt bine cu familia, îmi pot desfășura viața ușor în ceea ce privește relațiile pentru cumpărături, pentru sport, pentru cultură.

- Pentru dumneavoastră, Dan Nițescu?

- În România, înclin către orașele din Ardeal, cele care au păstrat încă influențele săsești, ordinea și rigoarea în construire: Sighișoara, Brașov, Bistrița. Zonele centrale au fost păstrate, restaurate și au încă parfumul specific acelei zone. Au apărut și realizări mai noi care îmi plac. Spre exemplu, mi s-a părut interesant ceea ce s-a făcut la Tulcea, în zona Falezii Dunării.

- În afară de planșa de arhitectură, în afară de catedră, cum este omul Daniela Radu?

- Îmi plăceau excursiile pe munte. Sunt un om de familie, în primul rând. Poate și asta m-a determinat, imediat după anii '90, să devin liber profesionistă, să-mi fac un birou independent, împreună cu soțul meu, arhitect și el. Ca pasiuni, tot ce înseamnă artele plastice și muzica. Nu pot să zic că am niște pasiuni deosebite. Sunt un om ca toți oamenii. În rest, indiferent cât de mult m-am ridicat pe scara socială sau financiară, mi s-a părut că cel mai frumos pentru un om este să rămână modest, onest și binevoitor.

- Dan Nițescu...?

- Eu am fost o fire sportivă, am jucat baschet în divizia B. Sunt colecționar. Am o colecție filatelică importantă și o alta cu cărți poștale ilustrate de început de secol trecut, toate cu referire la județul Dâmbovița. Copiii mei sunt a 10-a spiță cunoscută. Arborele genealogic îl avem și suntem dâmbovițeni din tată-n fiu. Chiar lucrez la o carte în care vreau ca bijuteriile din colecție să le fac publice. În rest, familie, copii... Am pus bazele unei dinastii de arhitecți, adică fratele meu, care e mai mic cu 4 ani, mi-a urmat exemplul, este arhitect și lucrăm împreună, am doi băieți, amândoi arhitecți, lucrează împreună, iar fratele meu are doi băieți arhitecți care au lucrat împreună.

EDIȚIA A IV-A 2025

Text: Vlad BRĂTULEANU
Foto: Răzvan HATEA

CONCURSUL DE ACUARELĂ „GHEORGHE LEAHU”

De curând s-a încheiat (cu succes) a patra ediție a Concurșului „Gheorghe Leahu”. Acesta este dedicat viitorilor, respectiv tinerilor arhitecți pasionați de pictura cu acuarelă, din toată țara, cu vârsta de maximum 35 de ani.

Concurșul cultivă memoria arhitectului Gheorghe Leahu, cunoscut pentru nenumăratele sale acuarele, care surprind locuri și momente din Bucureștiul adoptiv. Lucrările arh. Leahu au fost expuse atât în țară, cât și în străinătate și publicate în mai multe albume.

La fel ca până acum, manifestarea a avut drept punct culminant vernisajul lucrărilor și festivitatea de premiere, ambele organizate pe 8 mai anul acesta.

Am avut o participare mai bună ca anul trecut și chiar mai multe lucrări înscrise decât acum doi ani. În total au fost nici mai mult, nici mai puțin de 30 de concurenți cu 46 de lucrări.

A fost o ocazie de a reîntâlni figuri cunoscute, dar și de a cunoaște concurenți noi, ponderea fiind, la o privire rapidă, aproximativ egal împărțită. O surpriză plăcută a fost aceea că Antonio Covaci, cel care anul trecut își expusese lucrările în afara concursului, din cauza faptului că nu avea încă vârsta minimă necesară participării, a putut concura regulamentar de data aceasta, fiind acum înscris la Facultatea de Arhitectură din București.

Juriul ediției 2025, puțin mai restrâns de data aceasta, a fost compus din: arh. Mircea Corcodel, artist plastic Gabriela Drăghici, arh. Vladimir Ivanovici. Dacă primii doi sunt deja cunoscuți publicului și participanților concursului, Vladimir Ivanovici a participat pentru prima oară la procesul de jurizare. La fel ca și arh.

Corcodel, arh. Ivanovici este și pictor, fiind absolvent al Institutului de Arte „Ilia Repin”, Academia de Artă Sankt Petersburg.

Procesul de deliberare a fost parcă mai rapid decât cu alte ocazii, chiar dacă a fost marcat de o scurtă dezbatere despre ce ar trebui să conteze mai mult în contextul evaluării unei picturi - tehnica sau atmosfera/emoția. Desigur, regulamentul competiției, axat mai degrabă pe aspecte ce țin de tehnică, a fost respectat și urmat întocmai de către cei prezenți.

Spre bucuria noastră, la festivitatea de pe 8 mai a venit suficient de multă lume încât spațiul din Calderon nr. 48 să devină neîncăpător. A fost prezentă doamna Viorica Leahu, soția arhitectului și pictorului Gheorghe Leahu și cea care oferă premiul cel mare al concursului, în valoare de 5.000 de lei. Desigur, au fost prezenți și cei trei membri ai juriului. A fost prezentă și doamna Ileana Tureanu, președintele UAR, care a ținut să sublinieze rolul pe care doamna Leahu, prin

efortul financiar al dumneaei, l-a jucat în ultimii patru ani: „În mod special, vreau să-i mulțumesc doamnei Leahu, care a creat, prin inițiativa sa, o adevărată mișcare - un cadru în care tinerii arhitecți pot să se exprime mai liber, mai clar, mai creativ”.

Despre tema concursului, pictura cu acuarelă, doamna Gabriela Drăghici a declarat: „Felicit și încurajez cu toată convingerea tinerii arhitecți, dar și pe toți tinerii pasionați de arte vizuale. Vă încurajez să lucrați în acuarelă - este o tehnică absolut fascinantă, unică în felul ei. Dacă reușiți să-i descoperiți potențialul și să valorificați calitățile sale, veți descoperi o lume magică. Acuarela are o sensibilitate, o transparență și o expresivitate pe care nicio altă tehnică nu o oferă. Merită să o explorați în profunzime”.

Domnul Mircea Corcode, care este și președintele Asociației Arhitecților Acuareliști, a afirmat la rândul său: acuarela „este, probabil, cea mai dificilă dintre tehnicile picturale. Dar și cea mai expresivă. Pentru noi, arhitecții din generația mai veche, a fost un instrument esențial. Nu aveam calculatoare, nu existau randări digitale - totul se făcea de mână, iar acuarela era la îndemână și extrem de eficientă în exprimare vizuală”.

Membrii juriului și-au exprimat disponibilitatea de a organiza o serie de ateliere de acuarelă, eventual chiar la sediul Uniunii, afirmând că doresc să ajute tinerii să-și dezvolte abilitățile.

Adina Iulia RUSU - *Sacré-Coeur de Paris*

Am lăsat ce era mai important pentru final! Așadar, distincțiile acordate de către membrii juriului, în urma deliberării pe baza regulamentului, sunt cele ce urmează:

Premiul „Gheorghe Leahu”: Adina Iulia Rusu - *Sacré-Coeur de Paris*. Juriul a apreciat următoarele: „Compoziție bună, atmosferă și echilibru, unitate cromatică”.

Mențiune: Andreea Vlad - *Restaurant Vinez*. Juriul a apreciat următoarele: „Compoziție bună, atmosferă și echilibru, unitate cromatică”.

Mențiune: Adnana Maria Stan - *Casă din Delta Dunării*. Juriul a apreciat următoarele: „Interesantă vibrație cromatică, echilibru cald-rece, calități picturale”.

Mențiune specială: Iulia Cristina Tudosie - *Florența*. Juriul a apreciat următoarele: „O bună desfășurare a monocromiei și a griurilor tonale, bună compoziție și construcția atmosferei bine surprinsă, accente integrate, armonioase în spațiul lucrării”.

Andreea Vlad - *Restaurant Vinez*

Adnana Maria STAN - *Casă din Delta Dunării*

Cu excepția Iuliei Tudosie, ceilalți nu au mai fost premiați până acum în cadrul concursului. Adina Iulia Rusu a participat și la ediții anterioare.

Expoziția tuturor celor 46 de lucrări a fost deschisă publicului între 8 și 18 mai, la Centrul de Cultură Arhitecturală al UAR. Mulțumim juriului și doamnei Leahu pentru implicare și susținere și, nu în ultimul rând, îi felicităm pe concurenți și îi așteptăm și în 2026!

Iulia Cristina TUDOSIE - *Florența*

LANSARE NR. 1-2

Text: Ioana ALEXE
Foto: Ovidiu MICȘA
Vlad GAIVORONSKI
David DUMITRESCU

„UNDE CRESC OAMENII MICI”

Inspirația acestui număr al revistei *Arhitectura* a venit în urma participării entuziaste și consistente la secțiunea dedicată educației din cadrul Bienalei Naționale de Arhitectură 2023. Am fost martorii unei efervescențe neobișnuite, a unor proiecte mari și frumoase care ne-au făcut să credem, cu sinceritate, că este posibil să se nască un nou curent în arhitectura educațională din România. A fost mai mult decât o confirmare profesională: a fost o promisiune. Ne-am dorit să continuăm acest dialog și să explorăm în profunzime tema spațiilor unde cresc copiii și, odată cu ei, și ideea de viitor.

Suntem, poate, la începutul unui drum. Încercăm să înțelegem cum putem oferi copiilor nu doar infrastructură, ci locuri de învățare care să țină pasul cu tehnologia, cu transformările sociale și cu felul profund diferit în care copiii de azi percep lumea. De aceea, în acest număr, am căutat să reunim perspective multiple: de la proiecte recente, construite sau în curs, la experiențe pedagogice directe, dar și fragmente de memorie și formare personală, din partea unor arhitecți care au copilărit în alte epoci, în alte tipuri de școli, dar care astăzi proiectează pentru copiii altor vremuri.

Am amestecat, astfel, amintiri și cercetări, școli din mediul rural și din marile orașe, inițiative private și proiecte publice, modele internaționale și reflecții critice despre situația de acasă. Ne-am întrebat nu doar cum trebuie să arate o școală bună, ci ce anume face ca un spațiu să devină un loc al formării, al încrederii și al libertății.

Este un număr pe care ni l-am dorit cald, dar nu naiv. E o colecție de întrebări serioase, formulate cu speranță. Cu speranța că arhitectura poate influența profund felul în care un copil își descoperă potențialul, identitatea și locul în lume.

O încercare în pedagogie

Revista încep cu articolul semnat de Anca Sandu Tomaszewski și oferă un amplu cadru teoretic și istoric pentru înțelegerea arhitecturii școlare. Articolul urmărește, cu o erudiție caldă și ironie subtilă, traseul formelor de spațiu educațional de la Rousseau, Pestalozzi și De Carlo până la Gropius și Hertzberger, în paralel cu mutațiile pedagogice care au însoțit aceste transformări. Eseul Ancăi Sandu este și o pledoarie pentru demnitatea arhitecturii publice, dar și un avertisment lucid despre eșecul instituțiilor de stat de a produce spații de învățare care să inspire, să protejeze și să stimuleze dezvoltarea critică a elevilor. De la „capsulele cu semințe strălucitoare” din secolul al XIX-lea la improvizațiile post-adevăr de azi, articolul radiografiază cu umor și maturitate felul în care arhitectura educațională reflectă starea societății care o produce.

Articolul semnat de Adela Trif documentează un proiect educațional experimental desfășurat într-o școală din Craiova, unde arhitectura a fost introdusă ca temă de învățare în cadrul orelor de educație tehnologică. Interviuurile cu elevii, fragmentele de jurnal și detaliile spațiale descriu transformarea unui fost laborator de fizică într-un atelier viu, imperfect, dar asumat. Spațiul, departe de a fi „ideal”, devine un catalizator pentru gândire, inițiativă și colaborare. Fiecare copil pare să-și fi găsit un colț al său, o întrebare personală, o mică victorie creativă. Prin vocea elevilor, articolul devine o demonstrație convingătoare că spațiul nu este un simplu decor al educației, ci parte constitutivă a actului pedagogic.

Memorie și identitate: școala ca spațiu formator

Textele lui Cristian Eduard Drăgan și Mihai Duțescu readuc în prim-plan memoria personală a școlii ca spațiu de formare a sensibilității și vocației. Fie că este vorba despre un liceu dintr-un oraș de provincie sau despre opoziția simbolică dintre „școala-școală” și „școala vieții”, aceste articole nu sunt nostalgice, ci încercări de a înțelege cum arhitectura și pedagogia se insinuează în biografia fiecăruia.

Liceul „Ana Șandor” din Timișoara, prezentat de Vlad Alexandru Gaivoronschi și Simina Silvia Cuc, reînvie ideea de școală ca instituție urbană, ca prezență recognoscibilă într-un oraș, o formă arhitecturală care oferă nu doar funcționalitate, ci și reprezentare și coerență vizuală.

Arhitectura ca responsabilitate comunitară

Într-o serie de articole, accentul se mută de pe memorie și pedagogie pe comunitate și context. Kollő Miklos scrie despre școlile rurale care reușesc, prin proiecte bine ancorate local, să depășească tipologia clasică și să devină infrastructuri ale coeziunii sociale.

Marius Bortaș, Sebastian Săvescu și Antoniu Baghiu analizează proiecte recente din Rediu, Iași, Ploiești sau Miercurea Ciuc, evidențiind provocările și soluțiile arhitecturale pentru spații de învățământ public în România contemporană.

Un element comun în aceste articole este ideea că arhitectura educațională nu este un domeniu tehnic sau decorativ, ci un teren de politică publică, de luptă pentru demnitate, sănătate, apartenență. Școala nu e doar o clădire, ci un contract social în formă construită.

Perspective internaționale și pedagogii alternative

Revista include și perspective internaționale - cum este articolul despre Școala Fundar Caminos semnat de OADD arquitectos - și analize teoretice relevante: Ioana Dăescu discută despre viziunea Quadratum asupra arhitecturii educaționale, în timp ce Erin Neelands abordează relația dintre mișcare, spațiu și învățare.

Articolul semnat de Amalia Enache ridică întrebarea esențială: „Cine îi educă pe cei care locuiesc arhitectura?” - o invitație la reflecție asupra modului în care formăm nu doar elevii, ci și profesorii, părinții, comunitățile în mijlocul cărora o școală apare.

Concluzii: un număr despre devenire

În locul unei concluzii, putem spune că acest număr din *Arhitectura* este mai puțin un dosar tematic și mai mult o hartă vie, stratificată, emoțională și critică a felului în care înțelegem astăzi educația și responsabilitatea de a o susține prin spații demne. Articolele nu oferă rețete, dar propun întrebări limpezi și importante.

Ce oferim copilului când îl așezăm într-o bancă? Cum îi oferim libertate fără să-l expunem? Cum creăm spații care nu doar protejează, ci și provoacă? Și mai ales: ce fel de viitor proiectează arhitectura școlii în tăcerea zidurilor sale?

Unde cresc oamenii mici este o pledoarie pentru arhitectura care înțelege că viitorul începe, întotdeauna, într-o sală de clasă.

Pentru mai multe informații despre acest număr (1-2/2025, 248 pagini) și pentru a-l cumpăra, accesați: <https://arhitectura-1906.ro/nr/1-2-2025/>

ACHIZIȚII RECENTE

Text: Olimpia SULTANA

NOUTĂȚILE PRIMĂVERII

PE URMELE TIMIȘOAREI EVREIEȘTI: MAI MULT DECÂT UN GHID. GETTA NEUMANN

Ghidul se adresează celor care sunt interesați de componenta evreiască în trecutul și devenirea orașului. De asemenea, se înscrie astfel în trendul turistic al ofertelor de trasee cu tematică evreiască în toată Europa, de la Praga la Paris și Londra, de la Cracovia la Vilnius și București.

Această carte este fundamentală pentru orașul Timișoara și pentru evreimea din aceste locuri. Getta Neumann s-a născut la Timișoara, fiica lui Edit și a lui Ernest Neumann, prim-rabin. A absolvit Facultatea de Filologie, Secția engleză-română, la Universitatea de Vest din Timișoara, și Secția franceză la RWTH Aachen. În prezent locuiește în Elveția, la Geneva.

O incursiune în istoria, viața socială și culturală și tradițiile religioase ale evreilor din Timișoara, care și-au pus amprenta asupra identității orașului. Integrarea unor evocări și portrete în ghid, care, așa cum apare în subtitlu, se vrea „mai mult decât atât”, va înlesni timișorenilor și turiștilor să-și imagineze traiul și poziția evreilor în peisajul orașului, să se transpună în gândirea lor și să înțeleagă complexitatea intersecției și interferenței între destinele individuale și mersul istoriei.

Sunt descrise clădiri și situri legate în mod direct de iudaism - sinagogile, sediul, cimitirul, fostul liceu. De-a lungul traseelor propuse iese la iveală și Timișoara evreiască „invizibilă”, ea neavând o menire iudaică și nici pecetea identității evreiești.

Pe lângă destinul istoric clement, evreii din oraș s-au bucurat de climatul de respect reciproc, impregnat de așa-numitul „specific timișorean”, favorizat de repartiția demografică echilibrată a diverselor etnii și confesiuni. După schimbarea de regim din 1989, viața comunitară evreiască se desfășoară în toată libertatea și este extrem de dinamică, cu toate că numărul evreilor scade. Comunitatea susține o bogată activitate religioasă și comunitară și face demersurile necesare pentru conservarea patrimoniului arhitectural.

„O reală enciclopedie, evocă istoria unei comunități impresionante nu prin număr (evreii nu au fost decât o «mică» minoritate), ci prin realizările membrilor ei în toate domeniile, de la economie la creația artistică. Arhitectul profesionist remarcă precizia și eleganța cu care autoarea operează în analizele arhitecturale.” - arh. MIHAI OPRIȘ

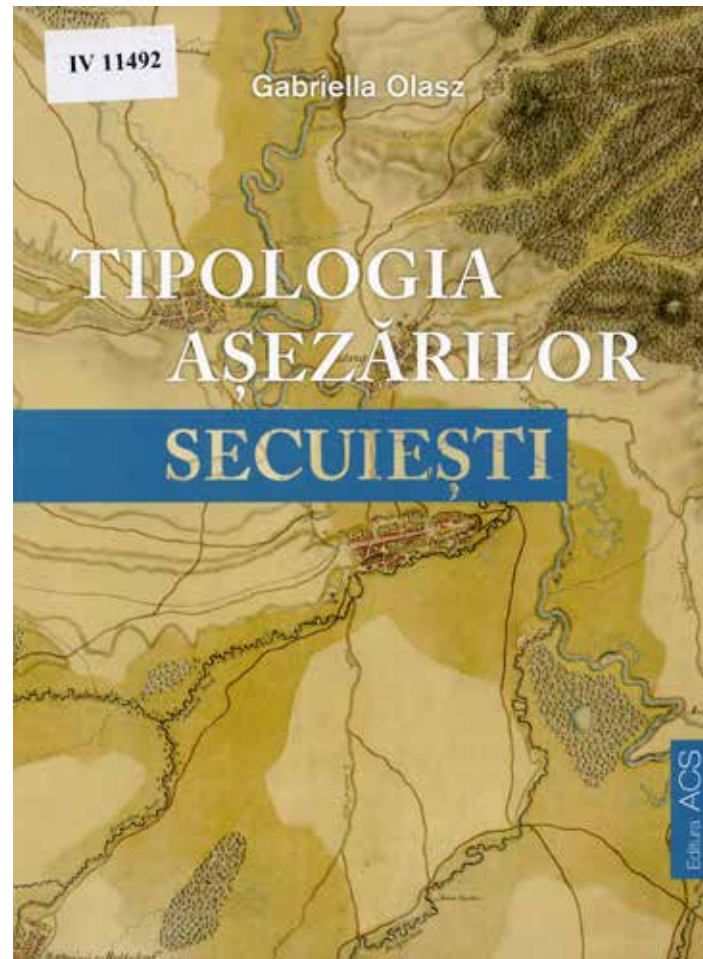

TIPOLOGIA AȘEZĂRILOR SECUIEȘTI. GABRIELLA OLASZ

Volumul *Tipologia așezărilor secuiești* apărut cu sprijinul Ordinului Arhitecților din România, din Timbrul de Arhitectură, fiind un proiect cofinanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN), este o carte reper și pentru cercetătorii care vor continua abordarea temei din alte perspective antropologice.

Cercetarea care a stat la baza tezei de doctorat a autoarei Gabriella Olasz reprezintă un studiu unic ce relevă și importanța arhitecturii acestor zone împreună cu alte elemente planimetrice. Pe lângă un amplu material bibliografic, cuprinde un set de 250 planuri, desene și schițe (originale sau redesenate).

Gabriella Olasz a reunit roadele unei cercetări unice în România, multidisciplinaritatea consistentă și bine susținută de numeroase izvoarele istorice, sursele arhivistice și cartografice, de referiri pertinente la contextul socioeconomic, demografic și juridic, în baza cărora autoarea profilează cu ușurință zonele rurale și urbane locuite de secuii din România. Acestea sunt, după caz, profilate pe activități comercial-meșterugărești sau, în paralel, și pe practicarea agriculturii și creșterii animalelor. Cercetările structurii de bază au arătat că este vorba despre două localități centrale distincte (diferite). O categorie de centre, mai puțin importante, aveau o structură neregulată, care era asemănătoare acelor a satelor - Sf. Gheorghe, Unirea, Brețcu, Ilienii, Vlăhița și Gheorgheni. Dar orașele propriu-zise aveau o structură relativ regulată - Târgu Mureș, Odorheiu Secuiesc, Cristuru Secuiesc, Miercurea Ciuc și Târgu Secuiesc; și localitatea care astăzi este în mare măsură rurală, Miercurea Nirajului aparține acestei categorii a structurilor regulate. Cu excepția orașului Târgu Mureș, care are o importanță tipologică deosebită și care merită o abordare specială, cercetarea urmărește localitățile construite regulat. După o scurtă expunere generală, sunt prezentate primele oficii cu funcții centrale din cadrul ținutului cercetat; cele mai importante dintre acestea sunt Târgu Mureș, unde se adunau impozitele pe vite ale secuilor, ca și Odorheiu Secuiesc (...), unde se afla Curtea Supremă a secuilor. Urmează cercetarea altor caracteristici cu referiri generale istorice, funcționale, arhitectonice etc. Centrul de greutate cade pe dezvoltarea spațiului localităților, ca și pe schimbările structurii acestora. În final, sunt rezumate cele mai importante caracteristici ale acestor localități. De aici decurge faptul că structurile de bază ale orașelor secuiești

se încorporează în peisajul orășenesc românesc, complete de nuanțe speciale.

Gabriella Olasz (n. 1955, Târgu Secuiesc) este arhitect diplomată al Universității de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” (UAUIM) din București și doctor în arhitectură din anul 2007, cu teza „Tipologia așezărilor secuiești”. Studii postuniversitare în protecția monumentelor istorice la Universitatea Tehnică din Budapesta și bursă de studii a Fundației Bosch, la Institutul Transilvan din Gundelsheim, Germania.

Din 1981 până în 2004, arhitect proiectant, muzeograf, consilier la Direcția de Cultură a județului Covasna, membră în comisii de avizare. Din 2004 până în 2013, arhitect independent și cadru didactic asociat la UAUIM București, secția Sibiu. Din anul 2013 și până la pensionare, cadru didactic al departamentului de Istoria & Teoria Arhitecturii și Conservarea Patrimoniului din Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” București, secția Conservare-restaurare Sibiu. În prezent: arhitect liber-profesionist în Sibiu, axat majoritar pe elaborare de studii istorice.

Domeniul de activitate: restaurare monumente istorice, proiectare în situri protejate, cercetare arhitectură și monumente istorice și elaborare de studii de fundamentare, în special de studii istorice. Specialist atestat de Ministerul Culturii în

domeniile: restaurare arhitectură; urbanism, parcuri și grădini; cercetarea monumentelor istorice.

Autoare a mai multor studii și publicații, participantă la conferințe și workshopuri, este membră în foruri profesionale și științifice, dintre care cele mai importante sunt Ordinul Arhitecților din România, Uniunea Arhitecților din România, Comisia de Istorie a Orașelor din România și Societatea de Studii Transilvane.

DOINA PETRESCU (1958-2025)

Text: Dan NIȚESCU

La începutul lunii mai, după o lungă și grea suferință, ne-a părăsit doamna Doina Petrescu. Arhitect, spirit vizionar, profesionist desăvârșit și o prezență activă în viața breslei și a comunității, Târgoviște a pierdut, astfel, una dintre cele mai dedicate și iubite figuri ale vieții sale culturale, spirituale și civice, care a contribuit decisiv la conturarea identității bătrânei urbe, implicându-se și în dezvoltarea altor localități, mai ales în domeniul său de mare forță - restaurarea și consolidarea monumentelor, cu precădere cele religioase.

Doina Petrescu s-a născut în Câmpulung Moldovenesc, la 17 iulie 1958, fiind fiica lui Simeon și Silvia Sfarghie, doi erudiți profesori și directori de licee. Exigența și seriozitatea părinților, precum și apartenența la o familie ce a oferit Bisericii mai mulți slujitori au contribuit la formarea unei adolescente dedicată studiului, cu o aplecare aparte spre lăcașurile de cult. A absolvit Liceul „Petru Rareș” din Suceava în 1978, apoi Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”. Acolo l-a cunoscut pe târgovișteanul Octavian Petrescu, alături de care s-a stabilit în fosta capitală valahă, fiind binecuvântată cu doi fii: Vlad și Mitru, care și-au urmat în profesie părinții, devenind arhitecți.

După absolvire, a ajuns să-și îndeplinească destinul cu Târgoviștea, devenindu-i parte vie și conștiință culturală, cu o prezență discretă, dar lăsând în urmă o amprentă profundă și durabilă, materializată prin proiectele de restaurare ale unor importante edificii precum Curtea Domnească, Poarta Vânătorilor (Dealu), ansamblul Mănăstirii Stelea, Mănăstirea Dealu, biserica Sf. Nicolae Simuleasa, biserica mănăstirii Viforâta, sediul Primăriei municipiului, sediul Direcției de Protecție a Copilului, sediul Parchetului de pe lângă Tribunalul Dâmbovița, Liceul de artă „Bălașa Doamna” și multe altele.

Muzeul „Conacul Bellu”, Urlați

Mănăstirea Viforâta, județul Dâmbovița

Ansamblul Monumental „Curtea Domnească” din Târgoviște

Primăria Municipiului Târgoviște

Palatul Patriarhiei, București

Pe măsură ce s-a remarcat prin rigoare profesională și o profundă asumare a valorilor autentice, a fost angrenată și a contribuit decisiv la conturarea identității urbane și în dezvoltarea multor altor localități și a salvării, restaurării și/sau consolidării mai multor edificii din toată țara, precum Casa memorială „Ionel Peflea” Ograda, biserica mănăstirii Suzana, capela și parcul „Știrbey” Sinaia, complexul hipic „Alexandru Marghiloman” Buzău, chiliile mănăstirii Cheia, Castrul Legiunii a V-a Macedonica Turda și altele.

De numele său se leagă înființarea catedrei de arhitectură a Liceului de Arte „Bălașa Doamna” din Târgoviște - un pas esențial pentru formarea noilor generații de creatori, dar și o contribuție decisivă la conturarea identității urbane a Târgoviștei și prin alte acțiuni, fiind sufletul Fundației Târgoviște 600, al Festivalului Academiiilor și Școlilor de teatru din Europa și al multor altor proiecte care au adus un suflu nou și recunoaștere culturală comunității.

Ne-a lăsat o sumedenie de studii istorice de fundamentare, atât pentru investiții, cât și pentru documentații de urbanism, comunicări științifice la diverse reuniuni științifice din țară și străinătate, precum și două cărți: „Despre Lemn în Dâmbovița” și, mai ales, „Troițe din județul Dâmbovița” - lucrare care privește troițele ca spații sacralizate nepereche, considerându-le drept parte componentă a unui peisaj cultural, oferind detalii surprinzătoare și atrăgătoare pentru orice privitor atent, dar și pentru specialiști.

Părintele Patriarh Daniel a transmis un mesaj personal de condoleanțe, publicat în ziarul „Lumina”, din care cităm: *„Distinsa arhitectă Doina Petrescu a fost o fiică devotată Bisericii Ortodoxe Române, a contribuit în mod direct la restaurarea și consolidarea Palatului Patriarhiei din București, la proiectarea Centrului social-pastoral Sfinții Mucenici Ciprian și Iustina al Parohiei Zlătari din București, la restaurarea unor corpuri de chilii din incinta Mănăstirii Cheia, jud. Prahova, la restaurarea Curții Domnești din Târgoviște, împreună cu centrul istoric al orașului, precum și la restaurarea și consolidarea mai multor biserici și așezăminte monahale din România. Luând aminte la cuvintele Sfântului Apostol Pavel: «mărire, cinste și pace oricui face binele», în anul 2016, i-am oferit doamnei Doina Petrescu Ordinul Crucea «Maria Brâncoveanu», în semn de prețuire».*

Disparația ei lasă un gol imens și nu o vom uita.

Drum lin și luminat, Doina!

ACTIVITATEA COLEGIULUI DIRECTOR

Text: Mirela MERCURIANU

ȘEDINȚA COLEGIULUI DIRECTOR DIN DATA DE 15.05.2025

PRINCIPALELE PUNCTE AFLATE PE ODINEA DE ZI A ȘEDINȚEI ONLINE AU FOST:

- Aprobarea temei și regulamentului unui concurs pentru o soluție de realizare a unui pavilion expozițional al U.A.R. pentru evenimente și acțiuni culturale.
- Aprobarea finanțării solicitate de Universitatea de Arhitectură și Urbanism „Ion Mincu” pentru continuarea proiectului C.A.S.A. prin extinderea cercetării asupra facultăților de arhitectură din țară.
- Aprobarea vânzării autoturismului Dacia Logan în baza Hotărârii Senatului nr. 6 din 28.03.2025.
- Aprobarea organizării și a cheltuielilor pentru expoziția „Archi - 8 FEMMES - Arhitectura feminină din România din secolul XX” la Strasbourg, Franța.
- Discuții și măsuri privind organizarea Bienalei Naționale de Arhitectură din 2025.
- Aprobarea finanțării pentru realizarea de balustrade la intrarea principală a imobilului ce găzduiește Centrul de Cultură Arhitecturală din str. Jean Louis Calderon, nr. 48, București.

S-AU EMIS URMĂTOARELE DECIZII:

Decizia nr. 15 din 15.05.2025 privind acordarea unui ajutor social.

Decizia nr. 16 din 15.05.2025 pentru aprobarea temei și regulamentului concursului de idei „ACTIVATOR”, Pavilion U.A.R. pentru spațiul public.

Decizia nr. 17 din 15.05.2025 pentru aprobarea finanțării din Timbrul Arhitecturii a proiectului C.A.S.A. - Comunitatea Academică a Școlii de Arhitectură.

Decizia nr. 18 din 15.05.2025 pentru aprobarea vânzării autoturismului Logan, proprietatea Uniunii Arhitecților din România.

Decizia nr. 19 din 15.05.2025 pentru aprobarea organizării și finanțării expoziției „Archi - 8 FEMMES - Arhitectura feminină din România din secolul XX” la Strasbourg, Franța.

Decizia nr. 20 din 15.05.2025 pentru aprobarea finanțării executării și montării câte unei balustrade de mână în interiorul și exteriorul intrării în imobilul U.A.R. din str. J. L. Calderon.

Decizia nr. 21 din 15.05.2025 privind unele măsuri de pregătire, organizare și desfășurare a Bienalei Naționale de Arhitectură 2025.

ȘEDINȚA COLEGIULUI DIRECTOR DIN DATA DE 18.06.2025

PE ORDINEA DE ZI S-AU AFLAT URMĂTOARELE PUNCTE:

- Aprobarea unor măsuri ce se impun față de soluțiile diferite ale instanțelor judecătorești privind înregistrarea în Registrul Special al Asociațiilor și Fundațiilor a unora dintre sucursalele Uniunii Arhitecților din România.
- Aprobarea deplasării unei delegații a U.A.R. la vernisajul Expoziției dedicate Litoralului Românesc 1955-1989, desfășurat la Muzeul Arhitecturii din Wrocław, Polonia. Expoziția și evenimentele conexe sunt inițiate și coordonate de Uniunea Arhitecților din România în colaborare cu Institutul Cultural Român, prin reprezentanța sa de la Varșovia, în cadrul Sezonului Cultural România-Polonia 2024-2025. Evenimentul a fost susținut și de Ministerul Culturii.

S-AU EMIS URMĂTOARELE DECIZII:

Decizia nr. 22 din 18.06.2025 privind măsurile ce se impun față de soluțiile diferite ale instanțelor judecătorești privind înregistrarea în Registrul Special al Asociațiilor și Fundațiilor a unora dintre sucursalele Uniunii Arhitecților din România.

Decizia nr. 23 din 18.06.2025 privind participarea unei delegații a U.A.R. la vernisajul Expoziției dedicate Litoralului Românesc 1955-1989, desfășurat la Wrocław, Polonia, în perioada 9-12 iulie 2025.

BNA
BIENALA
NAȚIONALĂ
DE
ARHITECTURĂ
2025
XVI

Orașele BNA 2025

Adaptare

ALTELE

Legătură

ALTELE

Transformare

ALTELE

Fundament

ALTELE

Experiență

ALTELE

Libertate

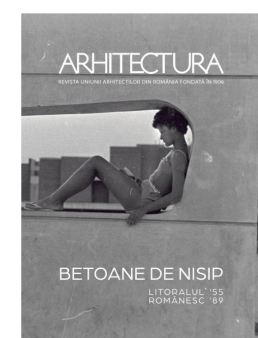
ALTELE

PUTEȚI CUMPĂRA
REVISTA ARHITECTURA DE PE
SITE-UL NOSTRU:

www.shop.arhitectura-1906.ro

[Înapoi la site](#) [Contact](#)

Magazin revista ARHITECTURA

Revista ARHITECTURA 1-2/2024 – Betoane de nisip. Litoralul românesc '55-'89
51,00 lei RON

Abonament revista ARHITECTURA 2024
150,00 lei RON

Revista ARHITECTURA 6/2023 – 760 Împreună
40,00 lei RON

Revista ARHITECTURA 4-5/2023 – Împreună alegem viitorul. 140 arhitecți în afirmare
25,00 lei RON

Henri Coandă
Sold out

Loze Dunărea
Sold out

Marcel Iancu
Sold out

Sanara
Sold out

